

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Пријава за Пензионерске картице нове генерације почела је 15. марта а до 28. марта већ се пријавило 430.000 корисника. Власник картице моћи ће да оствари попусте или друге погодности, а добијаће и бодове које ће користити за остваривање додатних бенефита

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ОГРОМНО ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА ПЕНЗИОНЕРСКЕ КАРТИЦЕ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Реља Огњеновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Инвестиција у планету

До 2030. скоро све земље ће сваке друге године искусити „екстремно врућу климу“, углавном због ефекта стаклене баште, наводи се у документу који је прошле године објавио угледни научни часопис Communications Earth & Environment, појачавајући тако прогнозе да ће 2023. бити једна од најтоплијих година од кад се оваква мерења бележе. Да подсетимо да је ефекат стаклене баште заправо процес загревања планете због поремећаја енергетске равнотеже, јер се део топлотног зрачења, уместо да оде у свемир, због гасова у атмосфери враћа на Земљу и греје њену површину.

Иако Дан планете Земље (22. април) обележава више од милијарду људи у 193 државе, што га чини највећом секуларном прославом на свету, извесно је да све те акције за промену нашег понашања ни близу још нису довољне да омогуће зелену и просперитетну стварност а камоли будућност. У складу са озбиљношћу ситуације, Earthday.org, глобални организатор Дана планете Земље и највећи регрутер еколошких покрета широм света, објавио је да је тема овогодишњег 22. априла „Инвестирајте у нашу планету“, као апел сваком појединцу да се прилагоди еколошки прихватљивијим начинима живота.

О такве апеле оглушујемо се свакодневно, често несвесни да то чинимо, а уместо позива на штедњу расипамо ресурсе и гомиламо непотребно у незнању да су неке од наших омиљених индустрија истовремено и највећи загађивачи. Брза и јефтина мода, производња великих количина, приступачна свима, унела је револуцију у индустрију одеће, али не на добар начин. Форсирање импулсивне куповине јефтине гардеробе која често заврши у смећу последица је тренда који одећу третира као кварљиву робу која може да се баци након кратке употребе.

Резултат таквог става је да ова грана индустрије данас „производи“ 10 одсто глобалне емисије угљен-диоксида и петину пластике израђене у свету сваке године. Двадесет одсто укупног глобалног индустријског загађења воде узроковано

је производњом одеће – две трећине све одеће је делимично или у потпуности направљено од синтетичких влакана, што заједно са токсичним бојама доприноси да ова индустрија буде један од највећих загађивача чисте воде. За већину невоља је окривљен полиестер јер настаје од фосилних горива и избацује микропластику када се та одећа пере, што га чини највећим извором загађења океана овом материјом.

Чак и природне тканине, тврде стручњаци, могу бити проблем јер је, рецимо, за израду једног пара фармерки потребно око 7.500 литара воде (податак са званичног сајта УН). Осим тога, само у процесу узгоја и култивације памука користе се више од 800 хемикалија. Иако се памук узгаја на само три одсто светског пољопривредног земљишта, одговоран је за 16 одсто употребе инсектицида и 25 процената глобалне употребе хербицида.

Данас купујемо за 60 одсто више одевних предмета него пре двадесет година али их носимо упола краће – један комад одеће се у просеку носи само десет пута пре одлагања. Само један одсто одбачене одеће се рециклира док 40 милиона тона заврши на депонији или у спалионици. Рецимо, британски модни бренд Burberry је између 2013. и 2018. спалио или уништио више од 110 милиона долара вредне непродате одеће, парфема и додатака, радије него да је продао те артикле са попустом и тако „девалвирао бренд“.

Производња одеће се удвостручила од 2000. године и са променом начина живота и обрасца потрошње, очекује се да ће наставити да расте. И ту смо већ на терену онога што ми као појединци можемо да урадимо. Пре свега, да купујемо мање а и кад то чинимо да бирамо квалитет уместо количине. Пре него што пазаримо још један јефтин комад да размислимо да ли нам је заиста потребан. Да шијемо, поправљамо и рециклирамо. У том случају би трошак мање за нас био инвестиција више за опште добро.

Јер широко доступна одећа није заиста јефтина – сви ми је скупо плаћамо.

М. Јовановић

ПРОМОЦИЈА ЕЛЕКТРОНСКИХ ПРИЈАВА ЗА ПЕНЗИОНЕРСКЕ КАРТИЦЕ

Велико интересовање корисника на пултовима Фонда и онлајн

Закључно са 27. март, навео је директор Фонда ПИО Реља Огњеновић, 430.000 корисника поднело је пријаву за добијање пензионерске картице

Пријава за Пензионерску картицу нове генерације за пензионере и кориснике осталих права из ПИО почела је 15. марта. Тим поводом, на Тргу републике у Београду организована је промоција електронских пријава за пензионерске картице где је корисницима омогућено да на пет пултова Фонда ПИО, од 12 до 14 часова, поднесу пријаве.

Промоцији у Београду присуствовало је руководство Републичког фонда ПИО – директор Фонда Реља Огњеновић, заменик директора Фонда др Александар Милошевић, помоћници директора Фонда Драгана Калиновић и Лука Ракочевић,

На Тргу републике директор Фонда Реља Огњеновић одговарао на питања бројних медија

Директор Фонда и председник општине Стари град у разговору са грађанима

директор Сектора за остваривање права из ПИО Владимир Станковић, директорка Сектора за медицинско вештачење др Љиљана Митровић, директорка Сектора за финансијске послове Бојана Поповић, директорка Сектора за правне и опште послове Вања Цуцић Јовановић, директор Сектора информацио-них технологија Машан Була-

товић, директорка Сектора за односе с јавношћу Јелица Тимотијевић, директорка Сектора за имовинске послове, пројекте и набавке Марина Милошевић, шефица Кабинета директора Марина Петровић, затим директор Филијале за град Београд Иван Тодоровић, заменици директора Филијале за град Београд, Љиља Вујовић и Немања

Јовановић, и директор Службе 1 Филијале за град Београд Слободан Павловић. Промоцији су присуствовали и в. д. помоћника министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Милошевић, и председник Градске општине Стари град, Радослав Марјановић.

На пет пултова РФ ПИО онлајн пријаве за Пензионерске картице обављало је десет референата, а радници Фонда били су и техничка и организациона подршка.

Почетак пријављивања био је најављен за 12 часова, али се због великог одзива пензионера и захваљујући доброј организованости запослених са радом почело раније.

– Данас смо овде симболично у срцу Београда, у централном делу Градске општине Стари град, не само због тога што је председник ове општине препознао значај Пензионерске картице и помогао да први базен, „25. мај“, буде потписник споразума са Фондом, већ због тога што желимо да покажемо симболику јединства и привреде и државе – рекао је директор Фонда Реља Огњеновић у изјави за окупљене медије.

Он је истакао да 1.700.000 пензионера Фонда ПИО, одно-

Први споразуми

Пре промоције електронских пријава корисника за пензионерске картице на Тргу републике, 15. марта, у Дирекцији Фонда, потписани су први споразуми о сарадњи са правним лицима, односно друштвено одговорним фирмама које ће обезбедити посебне погодности за кориснике нове генерације Пензионерске картице.

Директор Фонда Реља Огњеновић потписао је споразуме о сарадњи са руководиоцима ЈП СЦ „Олимп-Звездара“, Привредног друштва „Мирко Сандић“, Спортског центра „Вождовац“ и Привредног друштва „25. мај – Милан Гале Мушкатировић“. Тим споразумима предвиђено је да пензионери за 10 бодова добију две бесплатне карте за базене.

сно прималаца неке од новчаних накнада, има право на Пензионерску картицу и да је Фонд својим корисницима омогућио да се пријаве на различите начине.

– Као основни начин организовали смо онлајн пријаву, а корисници могу да дођу и у филијале Фонда где ће наши запослени то да ураде за њих. Битно је напоменути да ће у марту сви шалтери Фонда ПИО радити до 18 часова, да би сви стигли да дођу и остваре своје право – навео је Реља Огњеновић.

Директор Фонда је објаснио да ће корисници добијати линеарне попусте које ће остварити у привреди и део попушта које ће давати државне институције, а да ли ће бити само попусти или поклони, то ће се још видети јер је 15. март био први дан када је јавни позив оглашен и када су привредници позвани да учествују у овој акцији.

– Грађани су до сада мислили да ће Пензионерска картица моћи да се користи у трговинским ланцима, кафићима, ресторанима, а данас су сазнали да ће то бити и спортско-рекреативни центри, биоскопи, позоришта, тако да су одушевљени, а настојаћемо и да са нашим бањама потпишемо споразуме, да поред овог сада што Фонд финансира десетодневни боравак у бањама, наставимо да шаљемо наше пензионере у

И у Краљево велико интересовање – директор Фонда Реља Огњеновић и директорка краљевачке филијале Биљана Барловац

бање о трошку државе – рекао је Огњеновић.

О великом интересовању корисника за Пензионерску картицу јасно говоре и подаци о броју поднетих пријава које је навео директор Фонда – првог дана пријављивања, до 10 часова, за картицу се већ било пријавило 32.000 грађана. Прва пријава је била непосредно после поноћи, а током првих пет минута је поднето чак 100 пријава.

Као што смо већ навели, интересовање за Пензионерску картицу било је велико и знатан број корисника дошао је на Трг републике и пре предвиђеног времена како би што пре обавио пријаву.

Пензионер Слободан Станковић са општине Палилула био је међу првима у реду за пријаву за Пензионерску картицу на промотивним пултовима Фонда.

– Задовољан сам како је прошла пријава, све је изузетно брзо обављено а запослени су били љубазни. Које год погодности да буду омогућене, мени ће све одговарати, а најзначајнији би били попусти на прехранбене производе – навео је Слободан Станковић.

Пријаву за Пензионерску картицу на пулту Фонда на Тргу републике у Београду поднела је и Љиљана Раковић Доде-

Плакета за допринос бољем положају пензионера

у нашем удружењу за Пензионерску картицу, а чланови су о свим појединостима информисани и преко „Водича за пензионере“ који су сви добили – рекла је Љиљана Раковић Додеровић.

И други пензионери са којима смо имали прилику да разговарамо били су веома задовољни брзином пријављивања

Велики број грађана желео да се пријави већ првог дана

Нови Правилник о пензионерској картици и препорука Владе

На седници Управног одбора Фонда ПИО, одржаној 2. марта ове године, усвојен је нови Правилник о Пензионерској картици. Правилник је ступио на снагу 11. марта, а њиме су уређени услови и начин издавања и коришћења, изглед и садржај Пензионерске картице за кориснике права из ПИО, коју издаје Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање. Према новом правилнику, Пензионерска картица, поред доказивања статуса корисника права, користи се и за остваривање одређених погодности код давалаца погодности.

У вези с тим, Влада Републике Србије донела је Закључак којим је препоручила органима државне управе, аутономних покрајина и локалне самоуправе да предузму мере које би омогућиле остваривање погодности корисницима пензионерских картица, а правним лицима у приватној и јавној својини и предузетницима да омогуће остваривање тих погодности.

У Закључку је наведено и да се остваривања погодности могу ближе уредити закључивањем појединачних споразума о сарадњи између наведених субјеката и РФ ПИО.

ровић, заменица председника Удружења пензионера општине Стари град.

– Пријава је обављена веома брзо, а ја очекујем да ће картица донети различите погодности. Пензионери из нашег удружења пре свега очекују попусте на прехранбене производе и кућну хемију, јер на Старом граду имамо доста спортских дешавања, базене, вежбе, певање, караоке, дружење у пензионерским клубовима. Велико је интересовање

на пултовима. Међу њима се нашла и пензионерка Верица Миловановић из Гроцке.

– Лекови и храна, то је најскупље и најпотребније, и мислим да би пензионерима највише значило да за то могу да остваре највеће попусте. Када је реч о пријави, заиста сам презадовољна јер је обављена за минут – похвалила је раднике Фонда Верица Миловановић.

Присутни пензионери углавном су наводили да би им међу

најзначајнијим били попусти у великим маркетима, као и за боравак у бањама, а сви су били сагласни у томе да је сама пријава за добијање картице, уз помоћ запослених из Фонда ПИО, обављена неочекивано брзо.

Промоција електронских пријава за добијање Пензионерске картице у Београду је прошла врло успешно, а већ сутрадан, 16. марта, прилику за пријављивање на пултовима Фонда имали су корисници у Краљеву, на Тргу српских ратника.

Промоцији у Краљеву су, поред директора РФ ПИО, руководства Фонда и Филијале Краљево, као и запослених, присуствовали и начелник Рашког управног округа Небојша Симић, градоначелник Краљева Предраг Терзић, председник општине Врњачка Бања Бобан Ђуровић, заменик председника општине Рашка Илија Роглић, председник Удружења пензионера Краљева Ратомир Дробњак, председник Удружења пензионера Рашка Милинко Пантовић, председница Удружења пензионера Врњачка Бања Милијанка Златић, као и велики број пензионера који су на пет пултова Фонда подносили пријаве за Пензионерску картицу.

Према речима директорке Филијале РФ ПИО у Краљеву, Биљане Барловац, за пријаву за добијање Пензионерске картице током промоције у овом граду владало је велико интересовање корисника са територије града и околине.

– О интересовању грађана за Пензионерску картицу најбоље сведочи велика посећеност промоције коју смо организовали на централном градском тргу

Директор Филијале Ниш Хаџи Иван Ђорђевић, градоначелница Ниша Драгана Сотировски и директор Фонда Реља Огњеновић

у Краљеву, као и број поднетих пријава, како током саме промоције, тако и преко веб сервиса на нивоу целе Републике. Иако је било планирано да се промоција одржи у периоду од 12 до 14 часова, због великог интересовања корисника запослени Филијале Краљево су наставили да примају захтеве и након предвиђеног времена, како би свима који су дошли овим поводом изашли у сусрет. Изузетно велики одзив наших корисника је доказ поверења у наш Фонд – истакла је директорка Филијале Краљево Биљана Барловац.

У склопу промоције електронских пријава за пензионерске картице у Краљеву, подељени су и поклон пакетићи деци корисницима породичних пензија, а удружења пензионера из Краљева, Рашке и Врњачке Бање доделила су директору РФ ПИО Рељи Огњеновићу плакету у знак захвалности за допринос побољшању положаја пензионера.

Тог дана у Краљеву је потписано укупно девет споразума

између Фонда ПИО и друштвено одговорних привредних субјеката, који ће обезбедити посебне погодности корисницима Пензионерске картице.

Промоција Пензионерске картице нове генерације и електронског пријављивања одржана је и у Градској општини Земун, 18. марта, а поред директора Фонда Реље Огњеновића са сарадницима, промоцији су присуствовали председник Градске општине Земун Гаврило Ковачевић и председник Скупштине Градске општине Земун Мирослав Гајић.

На трибини којој је присуствовало око 180 грађана говорило се о погодностима и начину коришћења Пензионерске картице, а грађани су били у прилици и да добију одговоре на сва питања везана за коришћење и остваривање права из ПИО.

Јавна промоција електронских пријава корисника за пензионерске картице организована је и у Нишу, 28. марта, на Тргу краља Милана, на укупно 10 пултова РФ ПИО. Промоци-

ји су присуствовали директор, руководство и запослени Фонда ПИО, као и бројни заинтересовани пензионери који су на пултовима Фонда, уз помоћ запослених из Филијале Ниш, подносили пријаве за издавање пензионерских картица.

– Велико интересовање пензионера довољно је добар показатељ колико су држава и председник Александар Вучић били у праву када су покренули ову иници-

јативу и нема дана да се у Градској кући не јаве пензионери и питају на који начин могу да добију Пензионерску картицу. Данас, захваљујући и присуству директора Фонда ПИО, промовишемо Пензионерску картицу и верујем да ће корисници бити задовољни свим попустима које ће уз ову картицу моћи да остварују – изјавила је градоначелница Ниша Драгана Сотировски, и изразила задовољство због великог одзива нишких предузећа и установа, као и приватног сектора, да се прикључе пројекту Пензионерске картице.

Већ тог дана је, у име Фонда ПИО, у Градској кући у Нишу, директор Филијале Ниш Хаџи Иван Ђорђевић потписао споразуме са 11 друштвено одговорних компанија и јавних предузећа који ће корисницима Пензионерске картице омогућити попусте и бенефите приликом куповине робе и коришћења услуга, односно попусте на основу сакупљених бодова.

Фонд ПИО ће и у наредним месецима омогућити корисницима у другим градовима Србије да, у оквиру јавне промоције, поднесу пријаве за добијање Пензионерске картице, а како је током промоције у Нишу навео директор Фонда ПИО Реља Огњеновић, за само седам дана Фонду се јавило више од 200 фирми заинтересованих да се укључе у овај пројекат, док је закључно са 27. мартom 430.000 корисника поднело пријаву за добијање Пензионерске картице.

**Весна Кадић Станковић
Јелена Томић**

У Нишу већ потписано 11 споразума

СА СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА РФ ПИО

Усвојен програм рада Фонда за 2023. годину

Управни одбор Фонда је, на седници одржаној 2. марта, донео Програм рада Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за 2023. годину.

У уводном излагању заменик директора РФ ПИО др Александар Милошевић рекао је да се Програм рада Фонда доноси у складу са Законом о ПИО, Статутом и другим општим актима Фонда, да садржи преглед активности које ће допринети остварењу стратешких циљева Фонда и да је усклађен са постојећим околностима и реалним могућностима Фонда.

– За извршење Законом утврђених надлежности, Финансијским планом Фонда за 2023. годину предвиђена су средства у укупном износу од 899,48 милијарди динара, од чега је за права из ПИО планирано 879,56 милијарди динара, док планирани расходи за запослене у 2023. чине 0,50 одсто укупних расхода и издатака Фонда. У структури укупних средстава Фонда за 2023. годину, приходи од доприноса учествују са 79,3 одсто и планирани су у износу од 713,07 милијарди динара, а трансфери из буџета Републике учествују са 20,6 процената и износе 185,35 милијарди динара. Стопа доприноса за пен-

зијско и инвалидско осигурање од 1. јануара 2023. године смањена је са 25, на 24 одсто – рекао је др Милошевић.

Он је навео да Програм рада Фонда у 2023. обухвата преглед активности које ће у овој години обезбедити остварење стратешких циљева које је Фонд дефинисао за средњорочни период, а као прво – унапређење ажурности у спровођењу пензијског и инвалидског осигурања.

– Сигурно је да ће се ажурност побољшавати у складу са јачањем информатичке подршке и напреднијим апликативним решењима за поједине пословне процесе у основној делатности, првенствено у остваривању права и медицинском вештачењу – казао је др Александар Милошевић.

Као други стратешки циљ, др Милошевић је навео унапређење техничко-технолошке подршке основној делатности, што ће се обезбедити кроз дигитализацију пословних процеса Фонда, проширивање примене електронског пословања у сарадњи, односно кореспонденцији између Фонда и других државних органа и организација, увођење нових електронских сервиса за грађане, као што су увид у укупан стаж, оквирни обра-

Др Александар
Милошевић

чун пензија и слично, и израда апликације, односно система за подршку рада основне делатности Фонда. Како је поменуто, истовремено ће се радити на изградњи Интегралног информационо-комуникационог система Фонда.

Заменик директора Фонда је као трећи циљ навео управљање људским ресурсима, са стављањем приоритета на основну делатност Фонда.

– Реализацијом поменутих програмских циљева стварају се услови да Фонд, као институција која је законом овлашћена да омогући грађанима остваривање права на пензију и осталих права из ПИО, то ради на бржи начин и квалитетније, уз поштовање свих норми, процедуре и прописа, као и да корисницима омогући редовну исплату пензија и осталих права из пензијског и инвалидског осигурања – нагласио је др Александар Милошевић.

В. Кадиф Станковић

УСКОРО РЕКОНСТРУКЦИЈА ЗГРАДЕ ФОНДА НА НОВОМ БЕОГРАДУ

Нова привремена адреса на Дорћолу

Почетак реконструкције зграде Фонда ПИО у Булевару уметности 10 на Новом Београду, где послују Служба Филијале за град Београд 1 и друге организационе јединице Фонда, планиран је за април 2023. године.

О потребама за реконструкцијом и о томе где ће се посао обављати док трају радови разговарали смо са Слободаном Павловићем, директором Службе Филијале за град Београд 1.

– Реконструкција се обавља како би се обезбедили бољи услови за остваривање права осигураника и корисника, као и бољи технички услови за рад запослених. Поред Службе Филијале за град Београд 1, на истој адреси послују и друге организационе јединице Фонда, а пресељење на нову привремену адресу, у Венизелосову 31 на

Дорћолу, обавља се sukcesивно. Када отпочне реконструкција, за време трајања радова, сви послови организационих јединица Фонда које се иначе налазе у Булевару уметности 10, у пуном капацитету ће се обављати на новој адреси, у Венизелосовој 31 – објашњава Павловић.

Како наводи, од 1. марта 2023, вештачења по захтевима за помоћ и негу другог лица и телесно оштећење која су се обављала у Булевару уметности 10, обављају се у Венизелосовој 31, како се и наводи у позивима за вештачење које корисници добијају.

Из зграде у Булевару уметности до сада је у Венизелосову 31 измештено и Одељење за финансијске послове и Одељење за матичну евиденцију Службе 1, као и Служба Дирекције

Фонда са седиштем у Приштини (Одељење исплате наведене службе се, као и до сада, налази у Париској 9).

– У просторије у Венизелосовој улици тренутно се премешта Одељење за ПИО Службе Филијале за град Београд 1. Шалтер сала Службе 1 и даље ради у Булевару уметности 10 у редовном радном времену и обавља све послове из своје надлежности, као и пријаве за пензионерске картице. Шалтер сала ће такође бити пресељена у Венизелосову 31 у наредним данима, када се за то стекну технички услови, о чему ће грађани бити благовремено обавештени – каже Слободан Павловић и наглашава да се, без обзира на sukcesивно измештање Службе Филијале за град Београд 1 и других организационих једини-

Слободан Павловић

ца Фонда које послују на истој адреси, посао све време несметано обавља, без икаквих прекида у раду.

Очекује се да ће привремено измештена Служба Филијале за град Београд 1, као и друге организационе јединице Фонда, током лета 2024, када ће се, према плану, завршити реконструкција, наставити са радом на старој адреси, у Булевару уметности 10 на Новом Београду.

В. Кадиф Станковић

За бољи стандард и лакши ЖИВОТ

Као што је углавном познато, 15. марта почела је пријава за Пензионерску картицу нове генерације за пензионере и кориснике осталих права из пензијског и инвалидског осигурања, коју издаје Републички фонд ПИО.

Картица ће почети да се користи 1. октобра ове године а ово је прилика да сви заинтересовани за њено коришћење на једном месту нађу одговоре на своја питања.

Да кренемо од тога ко може да користи картицу. Право на издавање и коришћење персонализоване Пензионерске картице Фонда остварују сви пензионери РФ ПИО, корисници новчане накнаде за помоћ и негу другог лица, новчане накнаде за телесно оштећење, привремене накнаде по основу друге и треће категорије инвалидности, односно преостале радне способности остварене сходно чл. 223 и 225 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, корисници привремене накнаде за време незапослености који нису преведени у инвалидску пензију из чл. 223 и 225 овог закона и инвалидна деца – корисници привремене накнаде.

Пензионерска картица гласи на име корисника права и служи за доказивање статуса корисника у свакој ситуацији када је потребно, без потребе да се покаже чек од пензије, извод из банке или решење о остваривању права. Поред тога, ова картица од сада кориснику омогућава и остваривање одређених погодности.

Од пријаве до бодова

Пензионерска картица се издаје на основу поднетог захтева који се може упутити електронски на званичном сајту Фонда www.pio.rs или у организационој јединици Фонда (образац захтева може се добити у организационој јединици Фонда или одштампати са интернет

странице Фонда). Захтев се подноси лично или преко законског заступника или пуномоћника. У случају да се подноси преко законског заступника или пуномоћника, заступник доставља извод из матичне књиге рођених или другу јавну исправу којом доказује својство законског заступника, док пуномоћник доставља пуномоћје оверено код јавног бележника.

Преузимање Пензионерске картице, уз важећи лични идентификациони документ, вршиће се у организационој јединици Фонда која кориснику картице врши исплату оствареног права. Преузимање Пензионерске картице корисника права – расељених лица са територије АП Косово и Метохија, вршиће се у организационој јединици Фонда према месту пребивалишта, односно боравка корисника картице. Пензионерска картица се може преузети лично, преко законског заступника или пуномоћника. Лице које преузима картицу дужно је да потпише изјаву о њеном преузимању.

Издавање Пензионерске картице је бесплатно. У случају да се картица изгуби или оштети, на захтев корисника Фонд издаје њен дупликат чије трошкове израде сноси корисник.

Пензионерска картица се користи уз важећи лични идентификациони документ (лична карта или пасош за пунолетне особе, односно здравствена књижица или извод из матич-

не књиге рођених за малолетне кориснике картице). Корисници ће картицу показивати приликом плаћања роба и услуга на продајном месту, уз важећи лични документ, ради уношења јединствене шифре купца и кода Пензионерске картице у електронски фискални уређај. Уз картицу ће корисник моћи да оствари попуст, поклон и сл. код даваоца погодности. На основу претходно датог пристанка корисника картице подаци са фискалног рачуна за плаћену робу и услуге и код Пензионерске картице корисника ће се од Пореске управе достављати Фонду. Приликом сваке куповине на овај начин кориснику Пензионерске картице Фонд ће додељивати бодове које касније може искористити за остваривање додатних погодности код давалаца погодности.

Даваоци погодности су правна лица и предузетници који обављају делатност на територији Републике Србије, а дају одређене повољности кориснику Пензионерске картице. Фонд ће са даваоцима погодности закључити појединачне споразуме о сарадњи којима ће се ближе уредити давање конкретних бенефита корисницима картице. Фонд ће такође на својој званичној интернет страници и апликацији Пензионерска картица објавити списак давалаца погодности.

За сваких 500 динара које утроши на наведени начин, кори-

снику Пензионерске картице Фонд додељује један бод. Корисник картице на тај начин може да оствари укупан број бодова на месечном нивоу највише до висине износа просечне пензије у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике.

Фонд води евиденцију о додељеним и утрошеним бодовима корисника картица и ти подаци се чувају до престанка важења Пензионерске картице.

Подаци сигурни и заштићени

Ако се корисник на захтеву за издавање Пензионерске картице сагласи да даје пристанак, Фонд му може достављати податке о коришћењу, као и обавештења о погодностима које може остварити. Обавештења се могу достављати на адресу становања, мобилни телефон или мејл адресу.

Пензионерска картица престаје да важи престанком основа за остваривање права из ПИО; или ако је корисник опозове, пријави губитак или оштећење картице, или смрћу корисника. Фонд води евиденцију о издатим, као и о неважећим пензионерским картицама. Битно је такође нагласити да се ако пензионерска картица престане да важи, остварени бодови бришу и не могу се пренети на друга лица. У случају када због губитка, односно оштећења

картице, Фонд кориснику изда нову картицу остварени бодови се задржавају.

Приступ подацима корисника Пензионерске картице, као и потпуну идентификацију корисника картице могу извршити искључиво за то овлашћене особе у надлежним службама Фонда, тако да је заштита података о личности корисника Пензионерске картице обезбеђена у потпуности.

Фонд може вршити прикупљање и обраду података и у статистичке сврхе и ти подаци се чувају трајно. Уколико корисник Пензионерске картице сматра да се његови подаци обрађују у друге сврхе од оних за које је дао пристанак, има право на притужбу Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности.

Корисник има право и да опозове своју Пензионерску картицу. Опозив картице се подноси лично, у писаном облику у форми изјаве, у организационој јединици Фонда која кориснику картице врши исплату оствареног права. Корисник Пензионерске картице има право да опозове и сваки од појединачно датих пристанака за прикупљање и обраду података о личности које је дао приликом подношења захтева за издавање картице. Опозив пристанка се такође подноси у писаном облику, у форми изјаве у организационој јединици Фонда која кориснику врши исплату права. Треба знати да опозив не утиче на допуштеност обраде података о личности која је вршена на основу пристанка датог пре опозивања.

Такође, корисник Пензионерске картице може да, у писаном облику, у форми изјаве о давању пристанка, накнадно да појединачни пристанак за прикупљање и обраду података о личности о којем се негативно изјаснио приликом подношења првобитног захтева. И ова изјава се подноси у организационој јединици Фонда која кориснику картице врши исплату права.

Да додамо и да се Пензионерска картица издаје на ћирици, али се на захтев корисника може издати и на латиничком писму.

М. Јовановић

Увећане пензије из Републике Српске

Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске обавестио је грађане да се на основу Одлуке о утврђивању процента за усклађивање пензија, почев од 1. јануара 2023. године, пензије остварене до 31. децембра 2022. усклађују за 13,32. одсто.

На основу Одлуке Владе Републике Српске о ванредном усклађивању општег бода и пензија, пензије се ванредно усклађују за 0,18 одсто, тако да укупно повећање пензија које исплаћује Фонд ПИО Републике Српске од 1. јануара ове године износи 13,50 процената.

Чачак – прва престоница културе

Свечаном церемонијом и мултимедијалним спектаклом на Централном градском тргу под називом „Све боје слободе“, 21. марта Чачак је и званично постао прва Национална престоница културе за 2023. годину.

Пројекат је пре нешто више од две године покренуло Министарство културе, а он предвиђа да изабрани град на овај начин представи своју историју, знамените личности, нематеријално и материјално културно наслеђе и неке мање познате градске приче.

– Добијање ове титуле која обавезује прилика је да подсетимо јавност Србије какав и колики допринос су нашој култури дала бројна места широм земље, међу којима је Чачак једно од најплодоноснијих. На понос свих Чачана, којима пореклом и сама припадам, у граду који се угнездио подно Јелице и из којег је никла ‘Чачанска родна’ рођени су Надежда Петровић, Владислав Петковић Дис и други ствараоци који су га учинили познатим. Овај град чувен је и по изворној народној, као и рок музици, кошарци, државотворним владарима и војсковођама, стварању многих духовних и материјалних вредности које уз уметност чине културу једног народа – рекла је на отварању министарка културе Маја Гојковић.

Током читаве године у склопу манифестације назване „Чачанска родна“ биће приказано више од 100 уметничких програма, а учествоваће чак 4730 домаћих и страних извођача.

Дани разговора са Аустријом

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање подсећа осигуранике који имају стаж осигурања навршен у Србији и Аустрији и кориснике права из пензијског и инвалидског осигурања остварених применом билатералног споразума о социјалном осигурању, да се међународни дани разговора са Аустријом одржавају 12. априла 2023. године у Ћуприји, од 9 до 16.00 часова (Филијала Фонда у Ћуприји, Трг слободе 1) и 13. априла 2023. године у Београду, од 9 до 16.00 часова (просторије у Париској 9).

На овим разговорима ће саветодавци из аустријског Завода за пензијско осигурање и РФ ПИО Србије пружити бесплатну правну помоћ лицима која остварују права из пензијског и инвалидског осигурања применом споразума из области социјалног осигурања закљученог између наше земље и Аустрије.

Сви заинтересовани грађани обавезно треба да пријаве учешће и да закажу термин доласка на број телефона 011/2030-745. Приликом доласка би требало да понесу сву документацију у вези са осигурањем и лична документа.

Споразум о социјалној сигурности између Србије и Туниса

Првог априла 2023. године ступиће на снагу Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Тунис о социјалној сигурности, потписан у Београду 28. марта прошле године.

Споразум обухвата области здравственог осигурања, здравствене заштите и материнства, пензијског и инвалидског осигурања, осигурања за случај повреде на раду и професионалне болести и осигурања за случај незапослености, те омогућава остваривање права из ових области код страна уговорница.

Истовремено са Споразумом, на снагу ће ступити и Административни споразум за примену Споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Тунис о социјалној сигурности.

Просечна зарада у јануару – 82.769 динара

Просечна бруто зарада у Србији обрачуната за јануар 2023. године износила је 114.228 динара, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 82.769 динара.

Према подацима Републичког завода за статистику, у поређењу са јануаром 2022. године просечна нето зарада обрачуната за јануар 2023. номинално је већа за 16,7 одсто, док је реално већа за 0,8 процената.

Медијална нето зарада за јануар 2023. године износила је 62.964 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Сајам запошљавања у Новом Саду

Први овогодишњи Сајам запошљавања који су заједно организовали Филијала Националне службе за запошљавање Нови Сад и град Нови Сад, одржан је 9. марта у аули Мастер центра Новосадског сајма. Више од 60 послодаваца понудило је око 1000 слободних радних места, највише у области трговине, производње, администрације, угоститељства и ИТ индустрије.

Сајам је обишао и директор Националне службе за запошљавање Зоран Мартиновић, који је са директором Филијале Нови Сад Татјаном Видовић и директорком Покрајинске службе за запошљавање Снежаном Седлар, обишао послодавце и са њима разговарао о изазовима са којима се сусрећу на данашњем тржишту рада.

– Национална служба за запошљавање наставиће да развија и унапређује овакве манифестације јер су се показале као веома ефикасне. За ову врсту манифестације постоји велико интересовање незапослених али и послодаваца, о чему сведочи податак да је у протеклој години у целој Србији одржано више од 60 сајмова запошљавања на којима је посао нашло око 10.000 људи. После два прошлгодишња новосадска сајма запошљавања посао је добило више од 900 незапослених – рекао је Зоран Мартиновић.

Сврљиг: конкурс и изложба

Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг и Повереништво Савеза самосталних синдиката за општину Сврљиг прогласили су и наградили победнике на Осмомартовском литерарном и ликовном конкурс.

Наиме, ове две институције традиционално, поводом Дана жена, за ученике Основне школе „Добрила Стамболић“ расписују књижевни и ликовни конкурс. Најбољу песму ове године написала је Анђа Светозаревић, ученица петог разреда. Код првака који су се бавили ликовним радовима сви су похваљени и њихови цртежи изложени су у холу Центра.

Иначе, поводом празника жена, КУД Сврљиг одржао је традиционални Осмомартовски концерт, а допринос обележавању празника дао је и Актив жена Сврљиг, који је у својим просторијама приредио Осмомартовску изложбу домаће радиности.

Трстеник: подстицајна средства за пољопривреднике

Пољопривредницима са подручја трстеничке општине ових дана се испоручује меркантилни кукуруз. Према речима председнице општине Милене Турк, локална самоуправа је обезбедила транспорт и расподелу 173 тоне ове врсте житарица.

Условне спроведеног конкурса Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, којим је одобрена помоћ узгајивачима млечних крава у виду бесповратне доделе меркантилног кукуруза, испунило је 104 пољопривредника. Свако од њих добиће по 240 кг кукуруза по грлу. Пољопривредници су задовољни овом врстом помоћи и захвални су Министарству и општини Трстеник. Председница општине Милена Турк је истакла да и ове године пољопривредници могу да рачунају на подстицајна средства која се односе на набавку опреме и улагање у пољопривредну производњу, у износу од 10 милиона динара. За осигурање усева на располагању им је осам милиона динара.

Трстеник: Пролећни дан планинара

На 27. по реду походу на планину Гледић и Њен врх Самар и ове године учествовало је више од 500 планинара из целе Србије. По сунчаном дану планинари су се окупили на платоу испред општине Трстеник,

где су их поздравили председница општине Милена Турк, затим у име организатора акције председник ПСД „Љук-тен“, Радмило Филиповић, и делегат Планинарског савеза Србије, Љиљана Станојевић. Била је то још једна успешна акција у оквиру Пролећног дана планинара, а на 15 километара дугој стази до врха Самара кретали су се планинари старости од 5 до 85 година.

Делегат ПСС Љиљана Станојевић рекла је да Савез подржава овакве скупове који су добро организовани и од републичког су значаја. Они промовишу Србију али и трстенички крај.

Више средстава за друштвени стандард пензионера

Годишња Скупштина Савеза пензионера Војводине (СПВ), одржана је 17. марта ове године у Новом Саду, а поред чланова Скупштине скуп су присуствовали директор Републичког фонда ПИО, Реља Огњеновић, заменик директора Фонда др Александар Милошевић, директор Покрајинског фонда Славко Имрић, шеф Кабинета директора РФ ПИО, Марина Петровић, проф. др Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије (САПЕНС), Ружица Белановић, председница Градске организације пензионера Београд, и Марија Грубор, једна од директора ДДОР-а.

Директор Фонда Реља Огњеновић је захвалио на позиву да присуствује седници Скупштине СПВ, али и на подршци коју овај савез пружа руководству Фонда ПИО. Огњеновић је захвалио и пензионерској популацији у Републици Србији за разумевање и подршку коју су пружили држави у тежим временима. Директор Фонда је говорио детаљније и о успешном пословању ове институције и стабилним финансијама у држави, што је омогућило значајно повећање пензија у новембру прошле и у јануару ове године. Огњеновић је најавио и двоцифрено повећање пензија у другом делу године, као и то да ће од 1. јануара 2024. бити увећана и средства које Фонд издваја за друштвени стандард пензионера са 0,10 на 0,15 одсто, односно, износиће више од милијарду динара, што је и била иницијатива пензионерских организација.

– Трудићемо се, када год држава буде у могућности, да уведемо још неке мере којима ћемо олакшати живот пензионерима. Једна од тих мера је и Пензионерска картица новије генерације, за чије смо издавање почели да примамо захтеве од 15. марта ове године, и на данашњи дан већ имамо више од 200.000 пријављених корисника права. Већ потписујемо и споразуме са великим бројем пословно одговорних компанија да обезбеде разне бенефите власницима Пензионерске картице. Паралелно сарађујемо и са државном инфраструктуром, у свим градовима и општинама Србије, како би и код њих обезбедили погодности пензионерима који ће поседовати ову картицу – коришћење базе, спортских терена и објеката, посете позориштима... – рекао је директор Фонда Реља Огњеновић.

Председник Савеза пензионера Војводине и члан Управног одбора Фонда, Милан

Заменик директора Фонда др Александар Милошевић, директор Фонда Реља Огњеновић, председници СПВ и САПЕНС-а Милан Ненадић и проф. др Андреја Савић

Ненадић, у свом излагању је, између осталог, истакао да су наши органи власти успели да одрже економску стабилност у земљи и обезбеде раст бруто друштвеног производа упркос слојеној ситуацији у свету и окружењу.

– Наведене тешкоће није могла да избегне ни Србија, која је разним економским и монетарним мерама успела да избегне рецесију и одржи стабилност државе. Све то је обезбедило и стабилну исплату и реално усклађивање пензија: 5,5 одсто од 1. јануара 2022, девет одсто од 1. новембра и 12,1 одсто од 1. јануара ове године, са растом потрошачких цена. Према ревидираној стратегији потрошње, ове године ће реални раст БДП-а бити 2,5 одсто, а потрошачке цене на годишњем нивоу веће за 11,1 одсто, у односу на шта ће лична потрошња реално расти за 2,5 одсто. Комбиновани резултати представљају повољну основу за економски развој идеја, посебно према прогнозама које се односе на 2024. и 2025. годину – казао је Милан Ненадић.

Председник СПВ је апострофирао да пензионере, осим висине пензија и друштвеног стандарда, са чиме су задовољни у Савезу, највише интересује и питање ажурности лекарских прегледа у установама здравствене заштите када су у питању пацијенти трећег доба. Поред овога, Ненадић је говорио и о новим условима животног осигурања пензионера преко ДДОР-а.

Проф. др Андреја Савић је истакао да је Савез пензионера Србије као најмасовнија,

са 650.000 чланова, кровна, државотворна невладин организација у Србији која заступа интересе укупне пензионерске популације, у последње време значајно подигла и квалитет сарадње са надлежним државним органима.

– Ниво сарадње смо подigli почев од председника државе, Владе Србије, ресорних министарстава и наравно Фонда ПИО. Пословна сарадња са Фондом је таква да ми у последње време делујемо као продужена рука Фонда – навео је Савић и похвалио и сарадњу са Савезом пензионера Војводине рекавши да очекује да ће СПВ и у наредном периоду, као и досад, бити један од најзначајнијих носилаца активности у САПЕНС-у.

На Скупштини су усвојени сви извештаји о раду за 2022. годину, као и планови рада за 2023. Једногласно је у СПВ примљена Градска организација пензионера Нови Сад, чији су руководиоци, председник Радомир Миленковић и два потпредседника Мирослав Шпановић и Мирко Ковачевић, присуствовали седници Скупштине. Чланови Скупштине су подржали и предлоге Комисије за избор и именовања САПЕНС-а, односно предлог да председник Савеза пензионера Србије поново буде проф. др Андреја Савић, а потпредседница Мирјана Тресканица. Подржали су и предлоге за три члана Извршног одбора САПЕНС-а, за једног члана и једног заменика члана Надзорног одбора, као и предложених 15 кандидата за чланове Скупштине САПЕНС-а.

Мирослав Мектеровић

Више средстава за савезе удружења ОСИ

На Програмском конкурс за унапређење положаја особа са инвалидитетом за 2023. годину Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања доделило је савезима удружења особа са инвалидитетом 270 милиона динара. На додели уговора, 17. марта ове године, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Никола Селаковић, изјавио је да је у односу на претходне две године износ средстава већи за 20 милиона динара.

Према његовим речима, ове године уговори ће бити потписани са 33 Савеза: два савеза су добила средства у траженом износу; девет савеза добило је повећање средстава у односу на претходне две године за 10 одсто; пет савеза за седам про-

цената; три савеза су подржана повећањем од пет одсто, док је 11 савеза добило средства виша за три процента. Код три савеза ниво средстава остао је исти као прошле године.

Министар је истакао да је овај вид подршке битан не само за савезе, већ и за удружења ОСИ којих у Србији има 520 са 127.528 чланова.

– Све што ради Сектор за заштиту особа са инвалидитетом у Министарству усмерено је на изградњу Србије без баријера. Србија, иако још увек није чланица Европске уније, јесте референтан пример како се по узору на развијене земље ствара друштво једнаких шанси за све – навео је Никола Селаковић.

Говорећи о оснаживању положаја особа са инвалидитетом, Селаковић је рекао да Министар-

Потписани уговори са 33 савеза

ство посебну пажњу посвећује развоју социјалног предузетништва, као и јачању подршке предузећима која запошљавају особе са инвалидитетом. У Србији има 61 такво предузеће а, како је истакао, један од основних циљева јесте да особе са инвалидитетом пронађу адекватан посао, да зарађују и да од те зараде могу да живе.

– У буџету за 2023. годину опредељено је 625 милиона динара за подршку и помоћ предузећима

за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ, а кроз мере активне политике запошљавања које се спроводе преко Националне службе за запошљавање, за подршку запошљавању ове категорије грађана обезбеђено је 550 милиона динара – подсетио је Селаковић.

Министар за рад је најавио и доношење посебног Закона о удружењима особа са инвалидитетом.

М. Јовановић

У НОВОМ САДУ АКАДЕМИЈА ЖЕНСКОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА

Основна знања из малог бизниса

У Ректорату Новосадског универзитета 21. марта одржан је први скуп поводом оснивања стартап академије женског предузетништва, под називом „Оснажена, она може све“. Скуп је организовао Центар за пословну едукацију и консалтинг „Core International“ из Новог Сада, уз подршку Покрајинског секретаријата за привреду и туризам, који низ година спроводи програмске подстицајне мере намењене женском предузетништву.

У уводном излагању покрајински секретар за привреду и туризам др Ненад Иванишевић је истакао да ће тежиште рада овог секретаријата убудуће бити постављено управо на преквалификације и доквалификације, оснаживање предузетница и предузетника. Иванишевић је навео и да ускоро започиње циклус

Уводно излагање Ненада Иванишевића

конкурса Секретаријата у домену преквалификације и доквалификације, за које ће у овој години бити опредељено више од 20 милиона динара за ИТ сектор, а да се исти износ до краја 2023. планира и за сектор услуга у угоститељству и туризму.

На догађају је представљен и програм стартап академи-

је, подржан од Секретаријата за привреду и туризам, који је учествовао и у креирању његовог концепта са циљем да допринесе јачању пословних снага жена, као и развијању и оснаживању капацитета жена заинтересованих за samozapošljavanje у стартап процесу. Прва фаза програма подразумева окупљање 300 учесница

из десет војвођанских градова и општина: Суботице, Сомбора, Темерина, Кикинде, Зрењанина, Новог Сада, Вршца, Панчева, Руме и Сремске Митровице, док ће друга фаза пројекта обухватити и жене из мањих локалних самоуправа. Обука траје три месеца, уз комбиновану, односно хибридную наставу.

Пројекат има и специфичне циљеве програма обуке, који поред стицања основних знања из области предузетништва микро и малих предузећа, подразумевају и оснаживање жена за улазак у предузетништво, стицање основних правних знања за покретање малог бизниса, анализу пословних идеја, истраживање тржишта, профилисање циљних група и пословне комуникације у бизнису, те дефинисање јединствене стратегије продаје.

М. Ј.

ПРЕДСТАВЉЕНИ РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА „ЗАШТО ЖЕНЕ НЕ ПРИЈАВЉУЈУ НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ“

Половина жртва не затражи помоћ

Од почетка године у Србији је чак десет жена изгубило живот на најсуровији и најбруталнији начин, од руке свог партнера, животног сапутника, оца свог детета. Десет убица, физички јачих, ментално слабијих одузело је право на живот својој супрузи, нечијој мајци, баки, сестри. Досадашња статистика – једна недеља више, једна жива жена мање – претња је да ће пређашњи просек од 30 убијених на

годишњем нивоу можда бити премашен. Због непрепознавања насиља или других личних разлога, нажалост, више од 70 одсто жртава које су изгубиле живот у партнерском и породичном насиљу свог насилника никад није пријавило институцијама.

Стид и срамота којој су изложене, страх од осуде и одбацивања од стране породице и околине и материјална зависност разлози су зашто жене не пријављују насиље у породици, указују резултати истраживања спроведеног међу 1004 испитанице старије од 18 година. Истра-

Од пресудног значаја спречавање родно заснованог насиља у породици

живање је настало као део заједничке активности институције Повереника за заштиту равноправности и Програма Уједињених нација за развој (УНДП), а резултати су средином марта представљени на заједничкој конференцији.

Ти резултати су показали да је од укупног броја испитаница 351 доживела неки облик насиља, да се 47 одсто њих након тог искуства није обратило ниједној институцији за подршку, док се 28 одсто обратило некоме из окружења. У више од половине случајева о којима су испитанице биле спремне да говоре насилници су били мужеви или партнери.

Такође, примећен је доминантан страх од насилника, па у највећој мери (75 одсто) насилника не пријављују управо из тог разлога. Више од 450 интервјуисаних то не чини јер нема поверења у рад државних институција, али зато на скали од 1 до 10 верским установама дају оцену 5,81, знатно већу него јавном тужилаштву и Центру за социјални рад.

– Не смемо дозволити да жене које су преживеле насиље остану без адекватне

економске и психосоцијалне подршке. Због тога све институције из система заштите од насиља морају имати већи степен сарадње и уложити додатне напоре како би грађанке Србије стекле веће поверење у њих – порука је поверенице за заштиту равноправности Бранкице Јанковић. Она је додала да ми као друштво морамо створити климу у којој бити жртва насиља не носи са собом стигму, већ то да подразумева подршку свих, од најближих до друштва у целини.

Министарка правде Маја Поповић сложила се да је за ефикасно спречавање родно заснованог насиља и насиља у породици од пресудног значаја његово правовремено препознавање, откривање и пријава.

Жене у Србији доминантно не оправдавају насиље у породици, али сматрају да проблем насиља прво треба решавати управо у оквиру породице, свеопшти је утисак овог испитивања заснованог на методи интервјуа. Такође, подршка породице и пријатеља, институција, као и финансијска сигурност знатно би помогли и охрабрили жртве да пусте свој глас.

Марија Симовић - Максимовић

У ТРСТЕНИКУ ПЕТНАЕСТА ИЗЛОЖБА „ЖЕНЕ СВОМЕ ГРАДУ“

Поклони за душу и сва чула

У Музејској збирци Народног универзитета Трстеник, 7. марта ове године отворена је 15. по реду изложба „Жене своме граду“. Изложбу традиционално организују чланице Клуба ликовних стваралаца КЛИС из Трстеника, а на овогодишњој поставци представило се 19 сликарки са 31 радом. Отварање је пратио занимљив песнички и музички програм, а изложени радови су били разноврсни по техникама, форматима и богатству тема.

– Драге даме из КЛИС-а су и ове године изложиле своје радове у галерији Музејске збирке. То је један диван поклон Трстеничанима јер нема ништа лепше од поклона за душу, а ово је баш то. Поред ове, Клуб ликовних стваралаца КЛИС сваке године организује и Пролетне и Јесење изложбе, а ове године Пролетна је најављена за 28. март у Ликовном салону Дома културе Трстеник

– рекла је уметница Јелена Чуљић, чланица КЛИС-а.

Како је навела, изложба „Жене своме граду“ постала је један од симбола Трстеника.

– Пре свега, желимо да покажемо колико жене могу међусобно лепо да сарађују, да се допуњују у идејама и да се пре свега, а што је најважније, друже. Јер се увек рађају нова пријатељства. А најлепше изложбе се

Истраживањем до препорука

Међу особама старијим од 65 година у Србији је чак 40,7 одсто оних којима је потребна дуготрајна нега због тешкоћа у функционисању, а међу особама са инвалидитетом од 18 до 64 године још их је више – 64 процента, показују резултати студије „Пристап услугама дуготрајне неге у Србији“, представљени 2. марта у београдском Медија центру.

Студија је део трогодишњег пројекта „Јачање отпорности старијих особа и особа са инвалидитетом током ковид-19 и будућих катастрофа“, и по истој методологији и са сличним узорцима рађена је на читавом Западном Балкану. Циљ студије је да помогне да се оствари увид у потребе и доступност услуга дуготрајне неге које ће, с обзиром на тенденцију убрзаног демографског старења у региону, бити све потребније. О студији су говорили учесници презентације, а Карин Траунмилер, заменица амбасадора Аустрије у Републици Србији, је истакла да је то један од два пројекта које подржава аустријска влада и који се фокусирају на старење, односно на помоћ старијима, и истичу важност интегрисаног система услуга дуготрајне неге.

– У извештају се наводи да старење становништва ствара нове притиске на систем дуготрајне неге и здравствене заштите, и у складу са тим предлажу се реформе у систе-

Дуготрајна нега потребна за две петине старијих од 65 година

му, од успостављања институција за дуготрајну негу при Влади Србије, развоја услуга за старије у заједници улагањем у рехабилитацију и превенцију, до иновативних технологија са циљем да се смање трошкови и повећа ефикасност у овој области – рекла је шефица канцеларије Популационог фонда Уједињених нација (УНФПА) у Србији, Борка Јеремић.

Резултате истраживања детаљније је представила Тијана Вељковић из СеКонС групе за развојну иницијативу.

– Истраживање у оквиру ове студије, рађено на узорку од 650 особа старијих од 65 година и ОСИ од 18 до 64 године, говори да је старијим особама подршка најпотребнија у активностима одржавања домаћинства, плаћању рачуна и набавци, одласку код лекара, органи-

зовању поправки у стану, и то више женама него мушкарцима (изузев код припреме хране), док свака десета особа која има потребу за неким обликом дуготрајне неге нема никакву подршку већ је принуђена да се сналази сама – навела је Вељковић.

Извршна директорка Националне организације особа са инвалидитетом Србије (НОО-ИС), Иванка Јовановић, указала је на сличности које постоје између препрека са којима се суочавају особе са инвалидитетом и старије особе. Како је навела, према једном истраживању чак 46 одсто особа старијих од 65 година широм света има неки облик инвалидитета, што потврђује чињеницу да се може добити огроман бенефит уколико се питања везана за дуготрајну негу, како из перспективе старијих тако и

из перспективе ОСИ, решавају истовремено.

Директорка СеКонС-а Оливера Вуковић рекла је да оваква истраживања треба да послуже као основ за заговарање промена у систему социјалне али и здравствене заштите, које ће бити утемељене на конкретним подацима.

Закључке истраживања сумирала је Наташа Тодоровић, координаторка пројекта испред Црвеног крста Србије и једна од ауторки студије, која је навела да је најважније интегрисати систем пружања услуга, повећати капацитет пружаоца услуга, али и повећати разноврсност услуга.

Координатор пројекта био је Црвени крст Србије уз подршку Европске уније, Аустријске агенције за развој и аустријског Црвеног крста.

Драгана Лукић Лазовић

организују баш у таквој енергији – додала је Чуљић.

Представници Народног универзитета свим учесницама програма отварања и изложбе уручили су цвеће, а од 20. марта у Музејској збирци већ је нова изложба под називом „Уметност трајања“, чувеног српског сликара експресионизма и симболизма Лазара Вујаклије.

Драган Ивановић

ГРАДОНАЧЕЛНИК НОВОГ САДА ЧЕСТИТАО ПРАЗНИК ПЕНЗИОНЕРКАМА

Стална подршка града

Поводом Међународног дана жена, Милан Ђурић, градоначелник Новог Сада, посетио је Удружење пензионера града Новог Сада, у Поштанској улици број 3. Градоначелник је честитао дамама празник, уручио свакој понаособ пригодан поклон – цветни аранжман и затим их, у лепој атмосфери и срданом разговору, информисао о плановима и будућим активностима града када је реч о пензионерима.

– Желео бих прво да честитам Међународни дан жена драгим Новосађанкама, драгим дамама пензионеркама. Са много речи може да се опише овај дан, речима пожртвованости, љубави и храбрости коју сваког дана показује свака жена, и то су речи које описују све што сте ви радиле кроз свој живот. Ваша окупљања и дружење су здрава

Милан Ђурић, градоначелник Новог Сада, уручује поклоне пензионеркама

пракса и знајте да ћемо ми као град увек бити ту – казао је градоначелник.

Ђурић је подсетио да је 2014. године кренула велика акција реконструкције домова пензионера у Новом Саду и при-

градским насељима, и да су од тада до данас изграђени нови објекти у Каћу и на Сајлову, а реконструисани су простори у Будисави, Ковиљу, Буковацу, Степановићеву, Лединцима и Сремској Каменици. Градоначел-

Промена на челу Удружења

На седници Скупштине Удружења пензионера града Новог Сада, одржаној 20. марта, којој је присуствовало 82 члана, за новог председника удружења изабрана је досадашња потпредседница Милена Жарковић. За потпредседнике су изабрани Нада Голић и Милутин Вукас.

челник Милан Ђурић је најавио и изградњу новог дома пензионера у Ветернику.

Након свечаног дела прославе присутни су уживали у програму који су за ту прилику извели активисти удружења.

М. Мектеровић

ПОВОДОМ 8. МАРТА ВЕЛИКО ОКУПЉАЊЕ ЗРЕЊАНИНСКИХ ИНВАЛИДА РАДА

На прослави Дана жена 250 чланова

Стеван Радишић са чланицама

Према речима Стевана Радишића, председника Општинске организације инвалида рада Зрењанин, чланови ове најбројније организације у СРП Војводине су се први пут, након паузе од две и по године због пандемије, окупили у великом броју 8. марта да свечано обележе Међународни дан жена. Овој прослави је присуствовало око 250 чланова из 27 месних организација Зрењанина.

Стеван Радишић је свим присутним дамама уручио пригодан поклон – по један цвет, а организован је и богат културно-уметнички програм, који је успешно водила Даница Сабо. Након тога, зрењанински инвалиди рада су се, уз пиће, квалитетну вечеру и музички програм, дружили и размењивали искуства до касних вечерњих сати.

М. Мектеровић

ФОРМИРАН ОКРУЖНИ ОДБОР ПЕНЗИОНЕРА НИШАВСКОГ ОКРУГА

Координација рада удружења

У просторијама Градске организације пензионера Ниша 17. марта ове године формиран је Окружни одбор пензионера Нишавског округа. Циљ нове организације, како је речено приликом оснивања, јесте заштита и побољшање социјалног и материјалног положаја најстарије популације, обављање послова од заједничког интереса за пензионере, као и заједнички наступ према другим институцијама.

Оснивачкој седници присуствовали су представници удружења пензионера Нишавског округа из општина Медијана, Палилула, Пантелеј, Црвени крст, Нишка бања, Сврљиг, Гаџин Хан и Градске организације пензионера Ниш. Окружни одбор имаће пре свега координативну функцију између општинских удружења пензионера на својој територији, ради уједначавања праксе и бољег функционисања.

За координатора Окружног одбора изабран је Мирко Зечевић из

Градске организације пензионера Ниша, а заменик координатора биће Славиша Матејић из Удружења пензионера општине Сврљиг. На седници су изабрани и чланови Окружног одбора.

Љ. Глоговац

МАЛИ ЗАНАТ,
ВЕЛИКА СТРАСТ

Чаролија укуса

Неко је једном рекао да јести чоколаду значи неговати своју душу, у свету хаоса у ком живимо одвојити тренутак мира само за себе и испунити срце радошћу. Као велики љубитељ чоколаде не могу а да се не сложим са тим. Тренуци када топите коцкицу чоколаде у устима и препустите се њеним чарима су тренуци потпуног уживања који обузму чула и учине да бар на кратко заборавимо на све бриге.

О овој слаткој теми разговарали смо са Душицом Љепојевић из Нове Пазове, која је са својом породицом покренула производњу ручно прављених посластица – Корала.

Како сте дошли на идеју да покренете једну такву производњу?

– Супруг и ја смо 2016. године купили плантажу лешника са идејом да нађемо додатни посао, који би временом постао главни и омогућио нам да проводимо више времена заједно као породица. То је била већ посађена плантажа, а уз помоћ господина од ког смо је купили полако смо ушли у посао. Лешник смо продавали купцима са којима је и претходни власник сарађивао и све је лепо функционисало. Међутим, 2019. године велики увоз лешника из Турске доводи до озбиљног пада цене, на коју нисам хтела да пристанем те се наметнуло питање шта ћемо да радимо. Желела сам да направим финални производ од лешника са наше плантаже и тако му подигнем вредност. Испробавали смо свашта и на крају се одлучили за чоколаду. Пошто класичних пралина има доста у понуди, хтели смо да направимо нешто другачије. Тако су настали Корали.

Корали су баш интересно име, како сте се одлучили за тај назив?

– Наше чоколадице се праве у модлицама али нису равне и глатке попут пралина зато што лешник, бадем и све што стављамо у њих не мељемо, већ га само здробимо у крупне комаде и залијемо италијанском чоколадом. То даје рустичан изглед и доприноси пуноћи укуса, док крцкање под зубима ствара посебан осећај. Када смо смишљали име нисмо знали како да их дефинишемо – нису пралине, нису колачићи, и онда је неко рекао да изгледају

Неколико генерација у породичном тиму

као корали, кракати и неједнаки, сваки на своју страну и осташе – Корали. У понуди имамо Беле корале – бадем и лешник са белом чоколадом, Црне – мешавина црне и млечне чоколаде са лешником и румом, Црвене – бадем и брусница са белом чоколадом и Љубичасте – црна чоколада, лешник и сува шљива. На тестирању нам је и нови укус, Снежни корали – бела чоколада и кокос.

Које је све услове било потребно испунити и колика су била улагања када сте почињали?

– Ако хоћете све да радите у складу са законом и прописима, улагања су велика. Ја сам по природи штребер и ми смо још пре него што смо кренули да производимо направили узорке, које смо однели у Центар за испитивање намирница како бисмо добили све потребне сертификате. Тамо смо добили и упутства како треба да изгледа простор у коме се производи храна, које све услове треба испунити. Изнајмили смо мали локал, уредили и опремили га у складу са санитарно-законским прописима, након тога нам је имплементиран и HACCP и кренули смо са производњом у марту 2019. године. Тај период је био поприлично тежак, стварно смо морали о свему да мислимо и да све осмислимо, а нико од нас није имао искуства ни у чему сличном.

Да ли је реч о породичном бизнису или запошљавате и друге?

– Наша породица је наш тим! Моја мама Рада и снајка Тијана су стално запослене у производњи. Тијана поред тога уређује и наше странице на друштвеним мрежама. Ја ускочим да помогнем кад год је потребно и стално размишљам како бисмо могли да

проширимо и унапредимо посао. Мислим да је одлично што посао држимо у кругу породице, јер нема осећаја конкуренције и ривалитета, већ сви идемо ка истом циљу и трудимо се да све функционише на најбољи могући начин.

Где највише пласирате производе, ко су најчешћи купци?

– Генерално, Корали се поручују или за себе или за поклон. Продају највише вршимо преко друштвених мрежа и наше онлајн продавнице, мада смо заступљени и у једном маркету у Новом Саду. Највећи број поруџбина примимо за празнике, нарочито за Нову годину. У том периоду поред физичких лица наручују и компаније за које брендирамо кутије. Доста њих чак ни не брендира кутије већ задржи нашу оригиналну у жељи да нас подрже и тако нас промовишу. То је јако важно јер људи тако дођу у контакт са нашим производом, пробају га и онда, ако им се допадне, наставе од нас да поручују и да нас даље препоручују.

Какви су планови за будућност?

– Имамо и више планова него што можемо финансијски да испратимо. У плану је проширење плантаже лешника, а набавили смо и већу машину за прављење кутија да не бисмо потпуно зависили од штампариија којима је ипак тираж најважнији, што често уме да буде проблем. Требало би да до краја септембра урадимо нове моделе кутија, радимо на проширењу асортимана, поред Корала имамо и Коралне табле. Реч је о чоколадицама 5x5, које су са горње стране пуњене орашастим плодовима, а размишљамо и о неким пралинама. Видећемо шта ћемо од свега тога успети да спроведемо у дело.

Драгана Лукић Лазовић

У ВЛАДИМИРОВЦУ ОБЕЛЕЖЕН ТРАДИЦИОНАЛНИ МАРЦИШОР

Верни чувари обичаја

Празник Марцишора стари је румунски обичај којим се 1. марта прославља буђење природе и долазак пролећа. Тако је било и ове године у Влади-мировцу где је, у Основној школи „1. мај“, по осми пут одржан Фестивал народних обичаја и Марцишора. На овом фестивалу иначе учествују образовне установе са територије Војводине у којима се настава одвија и на румунском језику.

У холу школе одржана је и изложба марцишора, а овој већ традиционалној манифестацији присуствовали су и Милинка Хрћан, помоћница покрајинског секретара за националне мањине – националне заједнице, Даниел Бала, генерални конзул Румуније у Вршцу, др Валентин Арделеан, председник Националног савета румунске националне мањине, и Даријан Тапалага, шеф кабинета председника општине Алибунар.

Сам назив марцишор је деминутив румунске речи за месец март а представља мали брош са црвено-белом врпцом, симболични весник пролећа који се дарује драгим људима. Верује се да брош доноси срећу, љубав, здравље и благостање.

Манифестацију је свечано отворила Милинка Хрћан која је истакла да народни обичаји као део фолклора, заједно са очувањем румунског језика, писма, културе, и образовање чине незаменљив део спектра војвођанске мултикултуралности којој се тежи, и да се на тај начин наслеђе предака преноси будућим нараштајима.

– Управо то представља и овај дан прослављања Марцишора – празника доласка

пролећа. То је дан када се дарује марцишор који симболизује другарство, повезивање, толеранцију, а који ћемо сви носити ових дана пошто се верује да доноси срећу, успех и здра-

вље. Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице ће вам и убудуће бити подршка у неговању обичаја румунске националне мањине у Војводини – истакла је Хрћан.

Председник Националног савета румунске националне мањине, др Валентин Арделеан, изразио је задовољство што се Марцишор одржава у вишенационалној општини Алибунар, док је представник општине Даријан Тапалага истакао да ће локална самоуправа и убудуће пружати подршку

неговању обичаја Румуна и припадника осталих народа и народности.

Професор музичке културе у ОШ „1. мај“, Лери Менгер, навео је да су веома задовољни што су се вратили на првобитну идеју фестивала, а то је да он има два дела.

– Први део је презентовање марцишора – украса којег носимо од 1. марта, а други презентовање старих обичаја, српских и румунских, а ове године имамо и презентовање бугарских обичаја. Поред основних школа у којима се одвија настава на румунском језику, присутне су и школе из Панчева, а имамо и неколико школа из Румуније. Школа домаћин представља два обичаја: суђаје, стари румунски обичај, и српске обичаје везане за бадњак – рекао је Менгер.

Марцишор највише носе млади, посебно деца, а обичаји везани за овај празник уврштени су на Унескову листу нематеријалног културног наслеђа човечанства.

Ференц Косо

УЗ ПЕСМУ И ИГРУ ОБЕЛЕЖИЛИ ДАН ЖЕНА

Осми март некад и сад

Градска организација пензионера Пирот организовала је у једном пиротском ресторану прославу поводом Дана жена. Том дивном скупу пиротских дама присуствовало је 80 жена, некадашњих радница у производњи, лекарки, правница, економисткиња, а сада пензионерки.

Веселиле су се, играле и пева-

ле и присећале минутих година када су Дан жена прослављале окружене пажњом својих колега са радног места. Мирјана Мачић и Љиљана Ђорђевић, некадашње раднице „Првог маја“, конфекције надалеко познате по својим производима, испричале су како је ово предузеће некада носило бајрак обележа-

вања Дана жена у Пироту. И по доброј организацији прославе и по начину обележавања, јер су највећи број запослених у том предузећу чиниле жене. Осмог марта ујутру свим женама у фирми први би честитао празник директор Драган Николић, а затим су „првомајке“ добијале у знак пажње и скромне поклоне.

И Бранкица Голубовић, сећајући се празновања 8. марта, истакла је да је то за њу био најлепши празник.

– Осећала сам се некако узвишено, поносно, као жена и радница. С великим ентузијазмом приступали смо послу. Било је заиста лепо славити Дан жена некада, али смо и сада захва-

И осам може бити срећан број

Нико не може да замени љубав баке. Она има ту чаробну способност да све учини бољим. Бака је родитељ, учитељ и најбољи пријатељ – ова нежна и суптилна порука објављена је на локалном кикинђанском порталу почетком прошлог месеца. Заправо, поруком су позвани унуци овог војвођанског места да пријаве своје баке за специјалну и несвакидашњу трку – трку с поводом, трку из које ће због највећег броја гласова изаћи као супербаке! Тако се на стартној линији овог сајбер маратона – фејсбук странци Gradski.online, а поводом 8. марта, у конкуренцији нашло чак 260 такмичарки! Њих су по сопственим критеријумима номинисали најближи, бројним гласовима подржали читаоци, а спонзори и оглашивачи даровали пригодним поклонима. Због тога и због несемичне љубави

и пажње, најбољег пријатељства, безброј сачуваних тајни, скуваних ручкова, испечених палачинки, некажњених несташлука, топлих загрљаја и ко зна чега још најнајнаграђено је осам Кикинђанки.

Првопласирана такмичарка Зора Авдловић скупила је чак 140 гласова; у стопу, са по којим лајком мање пратиле су је Оливера Вукићевић, Живка Радин, Љиљана Салкаи, Фабиене Кизић, Марица Јеринкић, Катица Јулијан, Весна Кнежевић.

Поклони су били оно што би сваку жену обрадовало. Дарове су обезбедили спонзори, односно пријатељи портала и оглашивачи. Што се конкуренције тиче, била је

велика, одзив је био феноменалан и на моје велико задовољство предлози су се неочекивано пуно пута шеровали и

делили – рекла је за наш часопис Оливера Јовичић Урошев, власница портала и иницијатор акције.

А поклони су били следећи: расадник „Доријат“ и фризерски салон „Визија“ обезбедили су ваучере за саднице, односно фарбање и шишање, „Фрида“ бар – слатко изненађење – тарту, амбуланта за физикалну терапију и медицинску рехабилитацију „Физиоспинал“ – масажу, козметички салон „Сандра“ – третман лица, Сандра Мунђан ПР интернет продаја ДМС – поклон ваучер, ресторан „Центар“ спремио је ручак по избору а Ретроманија фешн – такође поклон ваучер. По угледу на претходне године када

су хероине акције биле медицинске сестре и мајке троје деце, овогодишњи Дан жена прошао је у знаку броја осам. То је најмање што је могло да се учине за кикинђанске баке, јер оне заслужују љубав и поштовање.

А Кикинда је мало место са великим идејама, место у коме се традиционално не заборављају ни даме, ни ђаци, ни креативни брачни парови. Оливера Јовичић Урошев искористила је прилику да најави нова дружења на којима се размењују добра енергија и вибрације, на том истом месту само у другом термину.

– После Дана жена нас чекају ђаци генерације. Окупљамо их на заједничкој вечери и дарујемо, делимо поклон честитке. Прошле године за њих смо обезбедили ваучере у „Гигатрону“ у вредности од 6000 динара. Крајем септембра и октобра тражимо брачне парове са најзанимљивијим сликама. Углавном, циљ нам је да промовишемо породицу, добре ђаке и здраве вредности – истакла је наша саговорница.

Марија Симовић - Максимовић

љујући доброј организацији, предузимљивости и труду надлежних у ГОП-у, посебно нашем председнику Јовану Николићу, 8. март заиста лепо и весело обележили – казала је Бранкица, иначе једна од најактивнијих чланица пиротског удружења.

Црвени каранфил изостао је овог осмог марта, али је сва-

ка жена добила поклон у знак пажње.

– Била је лепа музика уживо, играло се и певало, веселили смо се дуго наше даме пензионерке и нас неколико пензионера – рекао је Јован Николић, председник Градске организације пензионера у Пироту.

Стево Панакијевски

НАЈДУГОТРАЈНИЈЕ ИСТРАЖИВАЊЕ О ЖИВОТУ ОДРАСЛИХ

Добри односи са људима за здрав и срећан живот

Живот је сам по себи сложен, носи бројне изазове, а све различитости које као индивидуе носимо чине међуљудске односе још комплекснијим. Могло би се рећи да би било више него драгоцено када би неко могао да нам да рецепт за срећан живот, упутство о томе шта је важно, како да на добар начин дочекамо позне године, и на које аспекте бивствовања да ставимо највећи фокус.

Научници са америчког Универзитета Харвард управо то откривају, на озбиљан и свеобухватан начин, и то пуних 85 година. Наиме, у питању је истраживање које је започело 1938. године и траје и данас. „Студија о развоју одраслих“ назив је овог истраживања, у оквиру кога су од почетка праћене две групе мушкараца како би се идентификовали психосоцијални предиктори здравог старења. У једној групи било је 268 дипломаца са Харварда из класа од 1939. до 1944. године и у другој 456 мушкараца који су одрасли у најсиромашнијим градским четвртима Бостона. Истраживање је започето у тинејџерским годинама учесника студије.

Истраживаче је посебно занимало које психосоцијалне варијабле и биолошки процеси из ранијег живота предвиђају здравље и благостање у касној животној доби, у осамдесетим и деведесетим годинама; који аспекти детињства и искуства одраслих предвиђају квалитет интимних односа касније у животу а колико је брачни живот током каснијих година повезан са здрављем и благостањем. У студију су током година биле укључене и супруге учесника, а сада су у ово јединствено истраживање укључена и деца првобитних учесника, у оквиру „Студије друге генерације“. Једна од занимљивости је да је међу првобитним регрутима студије био и Џон Ф. Кенеди, касније председник САД.

Истраживачи су током деценија животе учесника анализирали кроз интервјуе, медицинске прегледе, увиде у здравствене картоне, разговоре са њиховим родитељима у њиховим домовима, а касније и са супругама и децом, затим кроз упитнике о послу, приватном животу, здрављу, кроз анализу снимака разговора са својим

супругама о највећим бригама итд. Како је рекао Роберт Валдингер, четврти по реду директор ове студије, психијатар у Општој болници у Масачусетсу и професор психијатрије на Харвардској медицинској школи, најјаснија порука коју су истраживачи добили из ове вишедеценијске студије јесте: „Добри међуљудски односи су оно што нас чини срећнијима и здравијима. Тачка.“

Дакле, како је открила студија, блиски односи, више од новца или славе, су оно што људе чини срећним током целог живота. Те везе штите од животних незадовољстава, помажу у одлагању менталног и физичког пропадања и бољи су предиктори дугих и срећних живота од друштвене класе, коефицијента интелигенције или чак гена. Овај налаз показао се тачним и међу људима са Харварда и међу учесницима из сиромашних градских насеља.

– Када смо сакупили све што смо знали о учесницима студије у њиховим педесетим годинама, није њихов ниво холестерола у средњим годинама предвидео како ће

остарити. У питању је било то колико су били задовољни својим везама. Људи који су са 50 година били најзадовољнији у својим везама, били су најздравији са 80 – рекао је Валдингер пре неколико година у говору у популарном ТЕД Току, који је имао вишемилионске прегледе.

Резултати студије такође су показали да задовољство у браку има заштитни ефекат на ментално здравље људи. Део студије је открио да су људи који су имали срећне бракове, у својим осамдесетим годинама изјавили да је њихово расположење остајало ведро чак и у данима када су имали физичке болове. Они који су имали несрећне бракове осећали су више емоционалног и физичког бола.

То свакако не значи да све мора бити идеално и без несугласица, јер то није ни могуће. Важно је да је однос у својој сржи добар и да знамо да имамо ослонац кад дође тешко време.

Како су учесници улазили у средње и старије године живота, студија је често постављала питања о пензионисању. Оно што се изводи као општи закључак добро илуструје одговор једног од учесника коме је постављено питање шта му недостаје из периода живота дугог скоро педесет година током којих је био лекар.

– Апсолутно ништа у вези са самим послом. Недостају ми људи и пријатељства – навео је у одговору.

Нажалост, људи су често преоптерећени финансијским проблемима и притиском рокова тако да не примећују колико су битни односи са колегама на послу, док не нестану. Зато је важно константно улагати у односе са другима, у свим фазама живота.

Задивљујуће је да је ова студија успела да се одржи током толико деценија, а резултати које доноси су непроцењиви. Иако нам пружа одговор на питање шта је најважније да бисмо имали здрав и срећан живот, овај драгоцени одговор није могуће тако „инстант“ применити, већ је потребно уложити много стрпљења и труда у грађење добрих односа са људима, као и у њихово неговање, и то је процес без престанка. Добро је да за то никад није касно.

Весна Кадих Станковић

Дух који пламти

Хронолошка старост је само један, и то не најтачнији, показатељ старења. Док смо млади, верујемо да је наше тело израз онога ко смо. Са годинама то тело почиње да издаје, и чула почињу да бледе, иако се ми изнутра и даље не осећамо старим. Осећамо да смо иста особа каква смо одувек били. Али та особа више не одговара ономе што се види споља.

Док се неки трендови у друштву појављују преко ноћи, неки се полако и дуго прикрадају пре него што их коначно постанемо свесни. Једна од таквих појава је све већа видљивост старијих жена. Јер – док је мушкарцима седа коса доносила вишак поштовања, жене су са годинама губиле „вредност“ и рутински су биле изложене старосној дискриминацији.

Покрет који се полако појављује у позадини тренутно инклузивног и прогресивног смера друштва, предводе оне које се гласно питају зашто би неко трпео дискриминацију, зашто би се мирио са туђим очекивањима о томе како треба да изгледа и да се понаша – да се повуче у досадан, неактиван живот, „прикладан“ за старије. Најживописнија перјаница у том покрету, која сваки дан оповргава стереотипе да само млади могу да буду у моди, је изузетна дизајнерка и способна пословна жена Ајрис Епфел. Иза ове Американке је величанствена 101 година а недавно је склопила нови четворогодишњи пословни аранжман. Ова „најстарија тинејџерка на свету“ или „геријатријска старлета“, како сама себе назива, све је само не необзидљива и површна особа. Каријеру је отпочела као модна новинарка и илустраторка, а истрајан рад и таленат омогућио јој је привилегију да декорише ентеријер у Белој кући за чак девет америчких председника. Ни њен културни утицај није остао непрослављен: биографски филм под

Изузетност је Ајрис Епфел донела и необично признање - лутку са властитим ликом

називом „Ајрис“ објављен је 2003. године, а 2005. Метрополитен музеј уметности у Њујорку приредио је велику модну изложбу која је излагана широм САД, посвећену њеном личном стилу. У последњој деценији била је инспирација и тема два документарна филма, а пре пет година добила је и „највећу част коју Барби додељује“ – „Мател“, произвођач најпознатијих лутака на свету, креирао је и лутку према лику тада 96-огодишњег модног гуруа, Ајрис Епфел. У саопштењу „Матела“ објављеном тим поводом наведено је, између осталог: „Ово је дирљив корак у препознавању старијих жена као крајњег узора; жена каквим треба да тежимо да будемо, а не да се плашимо да постанемо.“

Дуг живот Ајрис Епфел довео је и до дуге и сјајне каријере а њен екстравагантан изглед и даље сваки дан изненађује публику. Али Епфел није само сјајна дама са необичним укусом – у свим својим наступима она је, заговарајући идеју о удобности унутар сопствене коже, охрабривала људе, наро-

чито жене, да прихвате и упознају себе, да буду оригинални, храбри, своји.

Позната по великим црним наочарима, смелим бојама и огромном накиту, упркос дубокој старост никада није престала да ради. Званично се пензионисала 1992. године, али то није било препрека и њена звезда је наставила да расте. Зашто продужава тим темпом и у 100. години живота, питали су је. „Желим да останем жива“, одговорила је у недавном интервјуу госпођа Епфел, „да сам престала да радим, отишла бих одавно.“

И да, она заиста живи као да јој је каријера тек кренула. То је видљиво не само у њеном изгледу, него у енергији и радости коју испољава – и даље се исто весели свакој прилици да изрази своју јединствену шарену тачку гледишта. А њена популарност на друштвеним мрежама, тренутно има 2,6 милиона пратилаца на Инстаграму, ствара место за старије људе и у областима за које се верује да су само за младе.

Рекосмо већ на почетку, старење има две перспективе

– спољашња је уско повезана са друштвеним стереотипима, нашем сликом о томе шта други мисле о старости. Унутрашња перспектива, иако невидљива, веома је моћна и сабира нашу мудрост и искуство. У њој лежи и кључ најпожељнијег додатка срећне старости: самоприхватања. Нико не може са сигурношћу да предвиди шта доноси сутра и не смемо дозволити да приговори других постану наша истина и ограничење да радимо оно што желимо. У идеалном свету били бисмо стално окружени афирмацијом. То није могуће, али јесте да радимо на себи, да останемо посвећени и позитивни.

Као што би рекла Ајрис Епфел – јутрос сам тешко устала али касније ћу покушати да се лепо обучем и да обујем ципеле са штиклем иако то можда неће пријати мојим зглобовима. Порицаћу то докле год могу, јер изнутра нисам стара. И ако могу да натерам своју спољашњост да одрази ко сам ја заиста, онда ћу то учинити. Тело се може покварити али дух не мора.

М. Јовановић

СКУПШТИНА МО ПЕНЗИОНЕРА „ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ“ У ЗРЕЊАНИНУ

Познати по излетима

Месна организација (МО) пензионера „Доситеј Обрадовић“ Градске организације пензионера (ГОП) Зрењанин одржала је редовну годишњу Скупштину 4. марта ове године у просторијама градског удружења. Скупу су као гости присуствовали Славко Шућуровић, председник Градског удружења пензионера Зрењанин, Радоје Бандовић, председник Удружења војних пензионера града Зрењанина и Сања Петровић, директорка Туристичке организације града Зрењанина.

Први човек зрењанинског удружења Славко Шућуровић похвалио је успешан рад ове месне организације и истакао да она одлично обавља свој основни задатак – испуњава друштвене, културне и остале потребе пензионера организованих на њеној територији.

Излагање председника месне организације Ахма Пелџа

Нагласио је и да су добра организација, солидарност и толеранција важан сегмент у раду удружења, да су њихове генерације одрасле на тим вредностима и да их примењују у раду.

Председник МО „Доситеј Обрадовић“, Ахма Пелџа,

истакао је да негују солидарност међу људима и да увек, када имају информацију о томе, обилазе болесне чланове и труде се да им максимално помогну.

Ова организација је постала позната у Зрењанину и по осми-

шљавању квалитетних едукативних излета током целе године, што се добро одразило и на пријем нових чланова.

– Током прошле године око 580 чланова из наше МО и ГУП Зрењанин је учествовало на излетима у нашој организацији. Према њиховим изјавама, сви су били задовољни организацијом путовања и избором дестинација, и најавили су да ће са нама ићи на излете и у овој години. Са задовољством констатујем да нам је лане приступило 26 пензионера који плаћају чланарину, а добили смо и 32 придружена члана (симпатизери или помажући чланови) – рекао је Пелџа.

Учесници Скупштине су једногласно усвојили Извештај о раду и Финансијски извештај за 2022, као и План рада МО „Доситеј Обрадовић“ за 2023. годину.

М. Мектеровић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ОПШТИНЕ ПАЛИЛУЛА

Активни и модерни

Удружење пензионера београдске општине Палилула реновирало је своје просторије уз помоћ донације Пролом бање. Поред кречења, обновљен је паркет и замењен канцеларијски намештај. Претходно су на згради санирана оштећења, окречена је споља, као и просторије на спрату где је приведено намени и дато у закуп пет канцеларија.

Својим члановима удружење омогућава различите активности па тако најстарији Палилулци могу да упражњавају и кинеске тајчи вежбе и похађају школу плеса, под стручним надзором некадашње балерине Светлана Павић Манић. Тај чи вежбање популарно је у Кини међу старијом популацијом, погодну је разгибавању, правилном дисању и очувању здравља. Како нам је рекао председник удружења Зоран Аврамовић, са инструкторком је договорена сарадња на дуже стазе, вежбање је бесплатно и свима доступно у зависности од здравственог стања.

За чланове удружења обезбеђен је и боравак по повољним условима у Пролом и Луковској бањи.

– Прошле године, посредством Фонда ПИО, бесплатно је боравило у бањама 270 пензионера са ове општине. Током јуна и октобра ове године око 400 пензионера користиле капацитете Пролом и Луковске бање. Поред ваучера, обезбедили смо отплату у седам рата, са десет одсто поуста. Фонд ПИО нам је доделио 580.000 динара за помоћ пензионерима са најнижим примањима, од којих је купљено 200 хуманитарних пакета. Наш Фонд солидарности је у прилици да месечно подели 400.000 до 500.000 динара на име позајмица, која се враћају у 12 рата. Сваком кориснику Фонда после осам година враћа се 67 одсто од уложеног новца – каже Аврамовић.

Председник палилулског удружења наводи и да су половином фебруара организовали одлазак на Сланинијаду у Качарево, а крајем марта посетиће знаменитости Сремске Митровице и манастире Шишатовца и Петковицу.

Успостављена је сарадња и са Фондом „Бранислав Нушић“, чији је председник Небојша Нушић, праунук славног комеди-

Зоран Аврамовић

ографа. Заједно са овим фондом удружење је учествовало у подели новогодишњих пакета за децу, уз пригодан маскенбал и наступе младих музичара. Узели су учешће и у Светосавском балу и били у прилици да се покажу у плесу али и у игрању кола.

М. Ашковић

Дечје царство у удружењу пензионера

Поводом 8. марта, Актив жена Удружења пензионера општине Велика Плана организовао је изложбу ручних радова – хекланих,

жбе на којој су постављене пуслице, салчићи, пољупчићи и остале послastiце. Изложба је отворена 6. марта а међу око двеста посетилаца, постављене

Састанак на окружном нивоу

Шестог марта у Великој Плани одржан је и састанак представника пензионера Подунавског округа. Састанку су присуствовали председник окружне организације Милован Грбић који је и председник Градске организације пензионера Смедерева, председник пензионера Смедеревске Паланке Слободан Пантић и домаћин, председник удружења Велика Плана Миодраг Милосављевић. На састанку је предложено да се за председника Савеза пензионера Србије подржи Андрија Савић, да у Скупштини Савеза буду Слободан Пантић и Миодраг Милосављевић, а Милован Грбић остане председник пензионера Подунавског округа.

Предложено је и да Милосављевић у наредне четири године буде члан Извршног одбора Савеза пензионера Србије испред два округа – Подунавског и Браничевског.

штриканих, тканих и везених, а поред домаће радиности и шведски сто је био попут изло-

радове је видело и 30 малишана из вртића „Дечје царство“.

Председник Удружења пензи-

онера Велике Плана, Миодраг Милосављевић, поздравио је госте и захвалио на доброј сарадњи општинској управи, Црвеном крсту, Дому здравља „Др Милан Бане Ђорђевић“, локалним привредницима и председници Актива жена удружења Љиљани Вучић. Милосављевић је истакао да у њиховом удружењу тренутно влада дечје царство и нагласио да многа градска деца не знају шта је кудеља, крпара, вретено, те да је корисно да виде изложене ручне радове.

Посебна част припала је председнику општине Велика Плана Игору Матковићу који је дамама честитао празник и уручио сто каранфила а деци из вртића поделио чоколаде. Председник Миодраг Милосављевић је заслужнима уручио захвалнице за добру сарадњу са удружењем.

Председник Савеза пензионера Србије Андреја Савић није могао да присуствује догађају због обавеза око избора у Савезу.

М. Милосављевић

ПРОМЕНА НА ЧЕЛУ УДРУЖЕЊА У ЛЕСКОВЦУ

Нови председник Драган Динић

Удружење пензионера града Лесковца, које броји око 17,5 хиљада чланова, одржало је 27. фебруара Изборну и редовну годишњу скупштину.

Представници 105 месних одбора са територије града Лесковца окупили су се у Дому пензионера и уз свеобухватну и на моменте бурну дискусију сумирали четворогодишње активности. Годишњи извештаји о раду и резултати пословања прихваћени су тесном већином присутних.

Уместо досадашњег дугогодишњег председника Братислава Здравковића, за првог човека удружења изабран је Драган Динић, доскорашњи потпредседник. Изабрани су

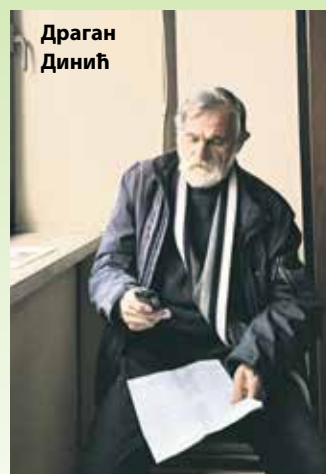
и нови чланови руководећег тима, Извршног и Надзорног одбора.

– Наставићемо са реализацијом раније зацртаних циљева са намером да заштити социјалних, културних и здравствених услова живота нашег чланства подигнемо на виши ниво. Финансијска средства која стичемо из чланарине и донације града искористићемо углавном за материјално и социјално збрињавање чланства са најнижим пензијама – рекао је након избора нови председник Драган Динић.

У складу са тим лесковачко удружење већ врши упис чланова са најнижим прима-

њима којима ће током априла бити подељени ваучери за набавку основних животних намирница.

– Поделићемо око две и по хиљаде ваучера у износу од по две хиљаде динара. Исти број ваучера поделићемо и у октобру, тако да ће око пет хиљада наших чланова са најнижим примањима имати прилику да набаве основне прехранбене намирнице и средстава за личну хигијену, а све то у укупној вредности од око пет милиона динара – казао је Драган Динић и додао да су средства за ту акцију углавном обезбедјена из чланарине и делом из спонзорства и буџета локалне самоуправе.

Како је навео, у току је упис на терену где активисти месних одбора удружења обилазе 144 места на територији Лесковца, што ће допринети да се детаљно сагледа социјални и здравствени статус припадника трећег доба.

Т. Стевановић

КЊАЖЕВАЦ

Осмомартовска чајанка

Више година уназад Удружење пензионера из Књажевца, Секција жена удружења, као и КУД „Сунчана јесен“, учи Међународног дана жена, 7. марта организују Осмомартовску чајанку за грађанке и грађане Књажевца, по традицији са културно-уметничким програмом.

Бројна публика у Дому културе, коју су већином чиниле даме, уживала је у програму, а чајанка је завршена традиционалним колом, као и послужењем чаја. Удружење пензионера Књажевац оваквим дружењем подсећа да тај празник обележава и слави економска, политичка, као и друштвена достигнућа жена. Од различитих улога жена, од мајки и домаћица, преко бораца за једнака права и равноправност, па све до савремених жена, направљен је велики корак у еволуцији женских права.

Чланови једног од најактивнијих удружења наставили су дружење, такође са богатим програмом, и 8. марта у својим просторијама.

И. В.

СВРЉИГ

Похваљен допринос чланица

Поводом Међународног дана жена, у клубу Удружења пензионера Сврљиг организована је осмомартовска прослава, уз богату трпезу и музику за добро расположење. Председник Удружења Славиша Матејић пензионеркама је честитао празник, похвалио ангажовање и рад чланица и пожелио им још много осмомартовских сусрета.

Скуп је у име локалне самоуправе поздравила и женама честитала празник, Татјана Лазаревић, заменица председника Скупштине општине Сврљиг. Лазаревић је истакла да су жене стуб породице, воле своју децу, унучиће и стигну све да ураде, само да их послужи срећа и здравље.

С. Ћ.

ТРСТЕНИК

Настављају се планиране активности

На подручју трстеничке општине евидентирано је укупно 10.500 пензионера, а око 3.100 њих су чланови Општинске организације пензионера. Председник ове организације Бранислав Лазаревић (на слици)

каже да је прошле године реализован велики број планираних активности, које ће бити актуелне и у овој години.

– Завршили смо са уписом огрева за пензионере, дрва и угља, који ће према уговору достављачи испоручити до 30. јуна ове године. Актуелне су и даље позајмице које дајемо нашим члановима у вредности од 10.000 динара, које они без камате враћају у пет једнаких месечних рата. Видећемо да овај износ подигнемо на 15, односно 20.000 динара. У децембру прошле године организовали смо излет у Београд, чекамо лепше време па ће бити нових излета и дружења. Набављаћемо и делићемо и даље пакете са намирницама за најугроженије и болесне чланове, које исто тако деле и председници месних организација у селима наше општине. Биће и других активности, а један број пензионера свакодневно долази у Клуб где се друже, играју шах, карте, домине и проводе своје слободно време. Живот тече даље као и наше свакодневне активности – каже Бранислав Лазаревић, председник Општинске организације пензионера Трстеник.

Д. И.

СМЕДЕРЕВО

Успешан старт Клуба пензионера „Желвоз“

Клуб пензионера „Желвоз“ формиран је у Смедереву 9. јануара ове године и већ на старту има вредне резултате са својих тренутно 50 чланова.

У претходном периоду пензионери клуба обележили су православну Нову годину, затим Светог Саву, Светог Трифуна, као и Осми март – Међународни дан жена.

Поводом 8. марта, додељени су скромни поклони чланицама клуба, а захвалнице су уручене Злати Манојловић и Љиљани Павловић.

Управа клуба донела је садржајан план за ову годину, а међу најзначајнијим ставкама налазе се стална сарадња са оснивачем клуба, као и са удружењем пензионера и инвалида рада и сродним организацијама, побољшање материјалног и социјалног положаја пензионера, додела награда и признања заслужним члановима клуба, спонзорима и пријатељима, организовање стручних предавања из области здравства и социјалне заштите, сусрети са писцима аматерима, излети, екскурзије, као и различите спортске активности прилагођене старијима.

В. Р.

БОСИЛЕГРАД

Пензионерима шест одличја

На недавно одржаном дворанском првенству Србије у Београду ветерани Спортског друштва „Младост“ из Босилеграда освојили су шест медаља.

У дисциплинама скок у вис и скок у даљ пензионер Блажа Војиновић освојио је две златне медаље. Пензионер Стефан Радованов окитио се златним одличјем у трци на 1.500 метара и бронзаном медаљом у трци на 60 метара, док је у бацању кугле и брзом ходању на 3.000 метара Јордан Григоров (на слици) био сребрни.

Босилеградско спортско удружење Атлетски клуб „Младост“ основано је 2006. године.

В. П.

МИРИЈЕВО

Упркос годинама које притискају

У среду, 8. марта, у Удружењу пензионера Старо Миријево „Треће доба“, одржана је, како кажу, вероватно највеселија прослава Дана жена у граду. Стотину пензионерки и пензионера овог удружења до касно у ноћ је пркосило годинама које их притискају. Доста роштиља, доста сланог и слатког пецива, донација Зорана Пралице испред Уније пекара, помало пића али пуно добре енергије и расположења коме је несебично допринео оркестар Мите Иванова, обојили су ово вече.

Председник удружења Душан Матић на почетку дружења поделио је свим женама по саксију цвећа и неколико својих песама које су поздрављене великим аплаузом. А да Матић није једини који воли поезију доказале су чланице удружења Марина Милић, Миланка Атанацковић и Стојанка Остојић, које су такође рецитовале своје песме.

Након вечере, запевали су песме њихове младости а многи су и у колу били неуморни.

Д. М.

ПЛЕМЕТИНА

Одржана прва изборна скупштина

Почетком марта у Племетини, општина Обилић, одржана је прва Изборна скупштина овдашње пензионерске организације. Стари сазив Скупштине резматрао је рад у протекле четири године и усвојио Извештај о финансијском пословању за 2022. Нови сазив за наредни четворогодишњи мандат донео је програм рада и финансијски план за 2023. годину. Скупштина Удружења пензионера „Обилић“ убудуће ће имати 21 члана, Управни одбор 11 чланова, Надзорни одбор три члана, а на челу удружења је поново досадшња председница Живадинка Радосављевић (на слици).

Анализирајући први четворогодишњи период, Живадинка Радосављевић је истакла да српски пензионери општине Обилић могу да буду задовољни оствареним и спроведеним активностима и да су организацијским, кадровским и финансијским претпоставкама створене могућности за још успешније остваривање права и побољшање друштвеног стандарда и положаја тамошњих пензионера. Наиме, УП „Обилић“, које броји више од 150 чланова, поред УП Грачанице је једино у јужној српској покрајини успоставило наплату чланарине административном забраном на пензије својих чланова и на тај начин обезбедило скроман али сигуран буџет за спровођење активности.

В. С.

МИРИЈЕВО

Сланинијада па дружење у Долову

Међу неколико хиљада посетилаца из целе Србије, гости овогодишње Сланинијаде у Качареви били су и чланови Удружења пензионера из Старог Миријева „Треће доба“. У договору са братским удружењима пензионера Јагодине и Горњег Милановца, након дегустације производа, заједно су посетили Удружење пензионера „Треће доба“ у Долову.

Доловци, као добри домаћини, дочекали су своје госте погачом и сољу и богатим програмом који је извело тамошње културно-уметничко друштво. Око 300 пензионера из четири удружења, у пријатном амбијенту, уз одличну храну и музику, забављало се до дубоко у ноћ. На крају окупљања председници удружења договорили су нове посете и дружења која пензионерима пријају и увек недостају.

Д. М.

ВРАЊСКИ ПЕНЗИОНЕРИ ИГРАЈУ И У ОСМОЈ ДЕЦЕНИЈИ

Карасевдах за старост не хаје

Познати сликар Мита Ристић нови је уметнички руководилац Фолклорне секције Удружења пензионера града Врања, које окупља 4.500 чланова.

Председник репрезентативног пензионерског удружења са највише чланова у Врању, Стојче Павловић, изјавио је да нови кореограф има сертификат за обуку фолклорних играча.

– Сходно слову закона, фолклорној секцији обезбедили смо стручног кореографа. Фолклорна секција има 25 чланова који вежбају четири пута недељно. Створени су услови да фолклорни ансамбл достојно представља удружење које је основано давне 1946. године. Секцију су 2009. основали ентузијастички на челу са Добривојем Ристићем и покојним Момирком Станојевићем. Фолклорна културно-уметничка

Фолклорна секција врањских пензионера

секција доброно чува вековну културну баштину врањског краја – истиче Павловић.

Према речима секретара удружења, Боре Цветковића, просек старости ових свестраних играча премашује 70 година.

– У фолклорном ансамблу Удружења пензионера града Врања има лекара, учитеља, васпитача, наставника, професора, инжењера, економиста,

људи свих профила образовања. Секција негује мисију очувања народне традиције, севања карасевдах врањског краја. Фолклористи промовишу радост, виталност, елан и енергију трећег доба. Фолклорна екипа најстаријих грађана Врања прави је пример како старост може бити весела и лепа. Ангажовањем и оптимизмом чланови фолклорне дружине

дају пример младима како треба живети, дружити се и стварати нова пријатељства – наглашава Цветковић.

На бројним наступима у земљи и иностранству чланови фолклорне секције освојили су наклоност публике. У секцију се може учланити свако ко има добру вољу и жељу за игром и развијањем љубави према српској народној традицији, неговању старих обичаја, развијању уметничких склоности, такмичарског духа, толеранције и пријатељства. Старење уз фолклор, дружење уз игру и песму у живописним народним ношњама и уживање врањских пензионера у благодетима аматеризма велика су част и привилегија. Врањски фолклорни ансамбл трећег доба засигурно потврђује да мерак за године не зна.

В. Пешић

У ЛАПЉЕМ СЕЛУ ПРВИ ШАХОВСКИ ТУРНИР ЗА ОСНОВЦЕ

Успешна сарадња међу генерацијама

У организацији Основне школе „Миладин Митић“ и Шаховског клуба „Видовдан“, а под покровитељством Удружења пензионера Грачанице, у Лапљем Селу је одржан први шаховски турнир за ученике основних школа са територије општине Грачанице и града Приштине. Турнир је окупио 26 најмлађих заљубљеника ове древне игре, а играло се по швајцарском систему у седам кола. Најбоље баратање и кретање шаховских фигура показао је победник Павле Ћирковић из Лапљег Села, друго место на турниру освојио је Стефан Ћирковић из Горње Гуштерице, док је трећи био Михајло Микарић из Старог Грацка.

Чланови пензионерског удружења Грачанице технички су помогли организацију турнира са девет својих шаховских гарнитура, а за победнике турнира обезбедили су и скромне стимулативне новчане награде у вредности од пет хиљада, три хиљаде и две хиљаде динара. Ова свеколика и нарасе значајна

Заједнички снимак учесника и организатора на крају једнодневнoг дружења и сарадње

подршка неће изостати ни убудуће, све у циљу успостављања и јачања међугенерациске сарадње која је неопходна и потребна и припадницима трећег доба и најмлађим генерацијама.

Иначе, ово је први шаховски турнир за ученике основних школа у овом веку и на просторима ове већински српске заједнице у нашој јужној покрајини. Организатори и покровитељ су обећали да неће бити једини и последњи и да ће се међугенерациска сарадња успоставити на вишем покрајинском нивоу.

В. Стојковић

НИШ

Трибина о доброчинству

Градска организација пензионера Ниш 17. марта организовала је трибину о доброчинству под називом „Дарежљивост је врлина“. Скуп је у име Градског већа Ниша поздравио већник проф. др Јован Живковић, који је у препуној сали одржао предавање наглашавајући колико је доброчинство дивна људска особина.

О верском добротворном старатељству „Добри Самарјанин“, при Епархији нишкој, говорио је протојереј-субдијак Синеиша Никитовић. Он је подсетио да је удружење формирано прошле године, а после почетних тешкоћа било је и успеха иза којих стоје добри људи који су помагали другима. На трибини је било речи и о првим корацима у изградњи неколико кућа у Бујановцу за оне којима је кров над главом најпотребнији.

Председница Кола српских сестара, Љиљана Стојановић, говорила је о историји Кола дугој више од 100 година у Нишу, као и о различитим облицима помоћи појединцима и установама. Један вид помоћи је и организовање божићног и ускршњег ручка за децу без родитеља.

Учеснике трибине поздравио је народни посланик и потпредседник Градске организације Хаџи Милорад Стошић, који је говорио о напорима пензионерске организације да помогне пензионерима са ниским примањима.

Љ. Глоговац

Стаж по основу хранитељства

? С. К., Велика Плана: Мој муж и ја имамо 52, односно 50 година. Деца су нам одрасла и не живе више са нама, а ја сам остала без посла. Заинтересовани смо да се пријавимо да будемо хранитељи па смо чули да бисмо имали и право на стаж. Да ли је то тачно?

Одговор: Особа која је закључила уговор о хранитељству има право да јој се време кад је обављала послове по уговору призна у стаж осигурања. Стаж осигурања по основу уговора о хранитељству зависи искључиво од висине плаћеног доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, што значи да није битно

време трајања уговора, тј. колико времена се обављају уговорени послови. Стаж осигурања се рачуна тако што се износ уговорене накнаде дели са најнижом основицом за плаћање доприноса која важи у моменту уплате доприноса, у складу са Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Посебан стаж

? Марија С., Врњачка Бања: Имам троје деце и право на додатни стаж у трајању од две године. Да ли је тачно да се овај стаж не рачуна као услов за стицање пензије?

Одговор: Стаж по основу рођења трећег детета представља посебан стаж и није исто што и стаж осигурања. То значи да овај посебан стаж не представља услов за остваривање права на пензију јер се као услов за пензију захтева навршење одређених година стажа осигурања. Стаж

од две године по основу рођења трећег детета се не узима у обзир приликом процене испуњености услова за остваривање права на пензију, али улази у укупан пензијски стаж приликом обрачуна износа пензије и на тај начин незнатно утиче на повећање износа пензије.

Стаж за време проведено на бироу

? Х. К., Ново Село: Тренутно примам новчану накнаду од Националне службе за запошљавање, пошто је фирма у којој сам радила отишла у стечај. Да ли ће ми овај период бити уписан у радни стаж и шта треба да приложим од докумената?

Одговор: У стаж осигурања признаје се период за који лице прима новчану накнаду код НСЗ, односно период за који су плаћени доприноси за социјално осигурање.

Јединствену пријаву (пријава на осигурање/одјава са осигурања) за кориснике новчане накнаде подноси искључиво Национална служба за запошљавање, која је у обавези и да уплаћује доприносе за тај период. Дакле, све се обавља по службеној дужности.

Инвалидска пензија

? И. Д., Крушевац: На боловању сам скоро шест месеци. Која је процедура за излазак на инвалидску комисију и да ли ја треба да поднесем захтев?

Одговор: Када је реч о дужем трајању спречености за рад (проузроковане болешћу или повредом на раду), а најкасније по истеку сваких шест месеци непрекидног боловања, односно ако је осигураник у последњих 18

месеци био спречен за рад 12 месеци са прекидима, изабрани лекар или други стручно-медицински орган дужан је да запосленог са потребном медицинском документацијом упуту на инвалидску комисију ради утврђивања губитка

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

ка радне способности. С тим у вези запослени је дужан да најкасније у року од 15 дана од дана упућивања на инвалидску комисију поднесе захтев

за покретање поступка ради утврђивања губитка радне способности пред надлежном организационом јединицом Фонда ПИО.

Селидба у иностранство

? М. Ч., Горњи Милановац: Од јуна нећу живети у Србији пошто се селим код ћерке у Шпанију. Каква је процедура и шта је потребно од документације да бих исплату српске пензије примала преко банке у иностранству?

Одговор: Ако корисник жели да му се пензија исплаћује у иностранству, потребно је да има пребивалиште у земљи у којој жели исплату и да у изабраној банци отвори девизни рачун на који ће се вршити уплата пензије.

Захтев за исплату ван територије РС, односно захтев за трансфер подноси се филијали Фонда која врши исплату пензије, а уз захтев треба приложити одговарајуће доказе: потврду банке у Србији о сагласности са променом начина исплате пензије, податке о броју рачуна у иностранству, доказ о пребивалишту у иностранству, односно

копију јавне исправе издате у складу са прописима државе у којој треба вршити исплату (нпр. копија личне карте, пасоша са визом...).

Након обраде поднетог захтева обуставља се исплата у Србији и даје налог за исплату у другој држави – према захтеву корисника.

Трансфер пензија се врши квартално, средином месеца, а банкарски трошкови зависе од банке где је отворен рачун. Пензија се исплаћује у страном валути, а обрачунава се према званичном средњем курсу Народне банке Србије у моменту исплате пензије.

Оригинална медицинска документација

? Р. К., Прилике: Пошто сам тешко болестан, намеравам да предам захтев за инвалидску пензију. Да ли комисија узима у обзир и медицинску документацију коју је издала приватна клиника?

Одговор: Орган вештачења Фонда вештачи на основу медицинске документације издате од стране надлежних државних здравствених установа и на основу прегледа осигураника, али се прихвата и медицинска документација – налази, резултати лабораторијских тестова, мишљења, и сл. коју су издале приватне клинике, под условом

да постоји одговарајући печат приватне здравствене установе, факсимил и потпис лекара.

Након спроведеног поступка за остваривање права на инвалидску пензију, подносилац захтева може се обратити надлежној филијали Фонда ради добијања оригиналне медицинске документације и копије налаза, у складу са ЗУП-ом.

УКРШТЕНИЦА

АУТОР: РЕДАКЦИЈА	РАЗВРСТАВАЊЕ	ОБРАЗЛАГАЊЕ	ШАТОРСКА КУЋИЦА	РЕЧНО ОСТРВО	ПРЕКО ДАНА, ПО ДАНУ	ПЕСНИЧКИ УКРАС
ВРСТА ПОТЕЗА У ШАХУ						
ГРАД И ЛУКА У ИРАНУ						
РЕКА У ДАЛМАЦИЈИ						
ГРАД У ФРАНЦУСКОЈ				УДРУЖЕЊЕ ФИЛАТЕЛ. (СКР.) ЖДРЕБИЦЕ		
РАДНА ЗАЈЕДНИЦА (СКР.)			ОЗНАКА ЗА ОБИМ ОМОТАЧ		СИМБОЛ КИСЕОНИКА СТ.ЕГИПАТ. ПИСАЦ	
КАТАЛОН. ПИСАЦ ГАБРИЈЕЛ						
ВЕСТ, НОВОСТ						
РЕКА У СЛОВЕНИЈИ						НАША СТАРИЈА ФИЛМСКА ГЛУМИЦА
ИНДИЈАН. СКУПИНА У САД						
ЖЕНСКО ИМЕ				КОЊ У ПЕСМИ ЈЕДНАКОСТИ		
СУТОН, СУМРАК					ОЗНАКА ЗА АЛТ ОСТРВО (МН.)	
ОЗНАКА АУСТРИЈЕ		ЈАПАНСКИ РЕВОЛУЦИОНАР, СЕИТИ	ГРАД У ШПАНИЈИ ПЉАЧКА			
ЉУЉАТИ						
ОСНОВНА МЕРА						
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ИРА (ОДМИЛА) ГРАД У РУСИЈИ					
ВЕЛИКИХ ОЧИЈУ						ОКОТ, НАКОТ
УМАЊЕНО					ОЗНАКА ЗА КАРАТ ОЗНАКА ЗА ЛЕСОТО	
СЈАЈ, СВЕТЛИНА						
ПРЕДЛОГ: ПРЕМА			ОСТРВО НА ЈАДРАНСКОМ МОРУ			

IN MEMORIAM

Радојица Јовичић
(1935 – 2023)

У Београду је у 89. години преминуо Радојица Јовичић, инжењер грађевинарства, писац за децу, енигматски уредник, аутор више речника, веома плодан састављач енигматских радова, оснивач и дугогодишњи председник Удружења енигмата „Вук Караџић“ из Београда и дугогодишњи сарадник „Гласа осигураника“.

У „Вуковом ковчежићу“ број 34, од 20. јуна 2021. године Радојица Јовичић је написао о „Гласу осигураника“: „Први број овог листа изашао је 14. 6. 1969. године. Све до јуна 2010. излазио је петнаестодневно, а од тада и данас као месечник. Енигматска рубрика и сарадња, на захтев редакције почела је марта 1973. године и траје све до данашњих дана. Биле су то укрштене речи 14 x 12 поља, а онда се јула 2000. године прешло на скандинавску 8 x 21 поље. Од марта 2011. енигматика је заступљена на целој страни листа. Обично је то скандинавка и два-три ситнија рада (анаграм, осмосмерка, квадрат и др). Лист носи бројеве по годинама почевши од броја 1-24. По мојој евиденцији до 1. маја 2021. године штампано је укупно 1.280 радова. Захвалница за сарадњу добијена је 2009. године на 40. годишњицу излажења листа.“

Радојица Јовичић је оставио велики траг изузетног аутора, организатора, уредника, руководиоца и публицисте чије ће се животно дело овековечити у монографији „35 година Удружења енигмата „Вук Караџић“ (1986 – 2021)“, аутора Ратка Стојковића.

Нека му је вечна слава и хвала.

Председник Енигматског савеза Србије
Владимир Шарић

СУДОКУ

Празна поља у квадратима треба попунити бројевима, тако да сваки ред, свака колона и сваки 3x3 квадрат мора да садржи бројеве од 1 до 9.

7	6		5	3		4		8
8			4			6	3	
	3	2		1	6		5	
	7			4	1			9
3		4			2	1		6
9			7			3	4	
	2		1	9			6	
	8		6			2		5
6		9		5	8		1	3

РЕШЕЊЕ - СКАНДИНАВСКА: покљад, јрмјана, гап, уф, рз, о, о, атомар, новина, ижича, чејези, а, ђор, њихати, етатон, ирица, окати, мање, к, светло, ка, ист. СУДОКУ: 761, 539, 428 - 895, 427, 631 - 432, 816, 957 - 276, 341, 589 - 354, 982, 176 - 918, 765, 342 - 527, 193, 864 - 183, 674, 295 - 649, 258, 713.

Да ли сте знали ...

– да су карневали најпознатије светковине на свету и да их у неком облику практикује већина народа? Иако их доживљавамо првенствено као забаву, историја и традиција су велики део модерних карневала од којих се већина одржава током фебруара или почетком марта, односно непосредно пре Великог поста. Карневал је стога представљао последњи период гозби и славља пре духовних строгости поста.

– да су Кукери у Бугарској вероватно најстарији карневал на свету са традицијом од неколико хиљада година? Кукери (лат. капуљача) су најчешће мушкарци у костимима прављеним од животињске коже, са звонима око појаса и страшним маскама којима желе да уплаше и отерају зле духове и лошу енергију. Карневал се одржава између Нове године и почетка поста.

– да карневал у Венецији, један од најстаријих и најпопуларнијих на свету, према предању, датира још из 1162. и победе Венецијанске републике над патријаршијом Аквилеја. Усхићени вестима о победи, грађани су се окупили на тргу Светог Марка у Венецији и почели са слављем. Претпоставља се да је карневал, чувен по својим маскама и костимима, почео тада, мада је озваничен тек у доба ренесансе. Одржава се сваке године у фебруару, две недеље пре Пепелнице, односно „чисте среде“.

– да је карневал у Рио де Жанеиру најважнија и најмасовнија прослава те врсте? Често описиван као највећа светска забава карневал је ове године локалној привреди донео око 880 милиона долара а стопа попуњености хотела достигла је 95 одсто. На чувеном „Самбадрому“, стадиону претвореном у авенију, где се 12 врхунских школа самбе такмичи за цењену титулу шампиона, свако вече је било попуњено више од 70.000 места.

– да је најпознатији карневал у Србији онај у Врњачкој Бањи? Одржава се у јулу месецу а од 2005. године има међународни карактер и обједињује више од 40 различитих забавних, културних и спортских манифестација. У данима карневала бања се претвара у велику позорницу за групе из целог света на радост туриста којих у то време буде и до 200.000.

Априли-ли-ли

Наше су реке тако чисте да из њих може да се пије вода!

Код нас се не зна за појам лаж.

Ваздух је по градовима тако чист да не мора да се иде на Златибор.

Цене робе су нам тако мале да сам напунио корпу а нисам много пара потрошио.

Крава имамо тако много да извозимо млеко у Мађарску.

Култура и уметност нам је уздигнута до највећег степена.

Душан Старчевић

Лако је нама пензионерима

Кад вам се сузе видици, у крупнијем сте плану.

Стезање каиша је први корак ка бистрини ума.

Лако је нама пензионерима. Каква-таква пензија нам стиже на време.

Народ смо који је сит свега, а гладан политике.

Главе пуне себе су у облацима.

Не подмећите свуда леђа. Натовариће вам се нека будала.

Пеко Лаличић

Глава

Заслужите да сами себе поштујете.

Скромност је драгоцено огледало, другима и себи.

Верујте сопственој глави, али нешто оставите и ногама.

Тешко глави која мисли дугим језиком.

Чувај се ситница – и песак уме да жуља.

Ако си на репу догађаја, не буди мува.

Бранка Лазић

Холограм

Повећање броја банака сразмерно је смањењу новца у народу!

Смисао ствари не лежи у стварима!

Прање новца није препоручљиво. Могу се оштетити холограми!

Кад год сам имао шта да кажем, нисам имао шта да једем!

Да сам праве ствари говорио на правом месту, никада не бих почео да пишем!

Штедња је одлагање живота за нека боља времена!

Радмило Мићковић

Рука

Ко зна где да се маши, све му полази за руком.

Све што ми пристаје најбрже ми престаје.

Ништа нас неће изненадити. Све је већ било.

Не бих ни ја волео да будем баш са свима једнак.

Мањак памети надокнађујем вишком глупости.

Милен Миливојевић

Брзина

У мутним временима треба бити добар пливач.

Ни две столице не могу да замене једну фотељу.

Испеци па реци, ако смеш.

Афоризам је мајстор који поправља свет.

Ако се крећете брзо, погледајте да није низбрлица.

Радомир Станојековић